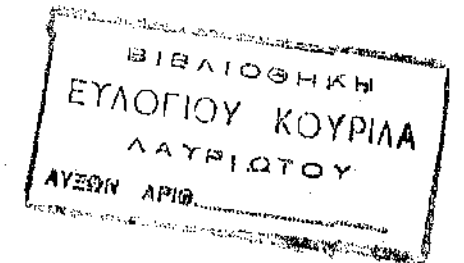

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

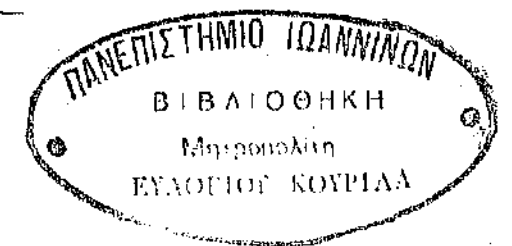
1883

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ — ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8

074.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γ. ΚΑΒΑΛΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον τῆς Ἐστίας: Ὁδὸς Ἀγγέλου, 9.

1883

ἘΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΕ'

Συνδρομή ἑτησίαν Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν ἄλλοδαπῇ φρ. 20. — Ἀν συνδρομῇ ἔρχονται ἀπὸ τὸν ἑξαμηνίαν ἑκατάκι ἕως καὶ εἰς ἐτήσιον. — Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὀδὸς Ἀγγελοῦ 8

8 Ἀπριλίον 1883

ΕΥΓΕΝΙΑ ΓΡΑΝΔΕ

[Μυθιστορία Ὀνορίου Βαλζάκ. — Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συγγραμὰ καὶ τίτλος: ἰδί σελ. 190.

Ἡ πρώτη ἐκείνη ἐμελλε ν' ἀποβῆ ἐπίσημος δι' αὐτὴν καὶ πλήρης γεγονότων.

Ἡ Ἀννέτα τῇ ἀνήγγειλε τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ γηραιοῦ ἐφημέριου τῆς ἐνορίας. Ὁ ἐφημέριος οὗτος, συγγενὴς τῶν Κρουσῶ, ἦτο διατρεψιμῆνος ὑπὲρ τοῦ προέδρου Δὲ Βουρῶν. Ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν ὁ γέρον ἀέθως εἶχε πείσει αὐτὸν νὰ ἰμιλήσῃ πρὸς τὴν δεσποινίδα Γρανδέ, ἐκ καθαροῦ ὀρησκειτικῆς ἐπόψεως, περὶ τῆς ὑποχρεώσεως ἣτις τῇ ἐπαβάλλετο νὰ νυμφευθῇ.

Βλέπουσα τὸν ἱερέα τῆς, ἡ Εὐγενία ὑπέθεσεν ὅτι ἤρχετο νὰ λάβῃ τὰ χίλια φράγκα ἄτινα τῷ ἔδιδε μηνιαίως διὰ τοὺς πτωχοὺς, καὶ εἶπεν εἰς τὴν Ἀννέταν νὰ τὰ φέρῃ. Ἄλλ' ὁ ἐφημέριος ἐμειδίασε.

— Σήμερον, εἶπε, δεσποινίς, ἐρχομαι νὰ σὰς ἰμιλήσω περὶ μιᾶς ταλαιπώρου κόρης, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐνδιαφέρεται ὅλη ἡ πόλις, καὶ ἡ ὁποία δὲν φέρεται χριστιανικῶς, διότι δὲν ἀγαπᾷ τὸν ἑαυτὸν τῆς.

— Ἄχ, κύριε ἐφημέριε, μ' εὐρίσκατε εἰς μίαν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ συλλογισθῶ τὸν πλησίον μου. Εἶμαι ἐντελῶς ἀπησχολημένη μὲ τὸν ἑαυτὸν μου. Εἶμαι πολὺ δυστυχῆς, καὶ μόνον τὴν ἐκκλησίαν ἔχω καταφύγιόν μου. Οἱ κόλποι τῆς δύνανται νὰ περιλάβουσι ὅλας μὰς τὰς οὐδύνας, καὶ τὸ ἔλεός τῆς εἶνε μέγα καὶ ἀνεξάντλητον.

— Τότε λοιπὸν, δεσποινίς, ἀσχολούμενοι περὶ τῆς ταλαιπώρου αὐτῆς κόρης θ' ἀσχοληθῶμεν περὶ ὑμῶν. Ἀκούσατε. Ἄν ἐπιθυμῆτε τὴν ψυχικὴν σὰς σωτηρίαν, δύο μόνες ὁδοὺς ἔχετε ν' ἀκολουθήσατε· ἢ ν' ἀφήσατε τὸν κόσμον, ἢ νὰ ὑπακούσατε εἰς τοὺς νόμους του. Νὰ ὑποτάχθητε εἰς τὴν γῆιν ἢ εἰς τὴν σὺν τῆς κληρὸν οὐράνιον.

— Ὡ! ἡ φωνὴ σὰς μοῦ ὁμιλεῖ καθ' ἣν στιγμὴν ἐπεθύμουν ν' ἀκούσω μίαν φωνήν. Ὁ Θεὸς ἀληθῶς σὰς στέλλει. Ὁ ἀπαραιρέτησά μου, καὶ θὰ ζῆσά διὰ τὸν Θεὸν μόνον ἐν σιγῇ καὶ ἡρεμίᾳ.

— Πρέπει, κόρη μου, πολλὸν καιρὸν νὰ σκεφθῆς, πρὶν λάβῃς τὴν σοβρὸν αὐτὴν ἀπόφασιν. Ὁ γάμος εἶνε ζωὴ, καὶ τὸ μοναστήριον εἶνε θάνατος.

— Τότε λοιπὸν τὸν θάνατον, ἐφημέριε, τὸν θάνατον καὶ γρήγορα! ἀπήντησεν ἐκείνη μετὰ φοβερᾶς ζωηρότητος.

— Τὸν θάνατον! ἀλλ' ἔχετε, δεσποινίς, μεγάλας ὑποχρεώσεις πρὸς τὴν κοινωνίαν. Δὲν εἶσθε ἡ μήτηρ τῶν πτωχῶν, εἰς τοὺς ὁποίους δίδετε ἐνδύματα, ζῦλα τὸν χειμῶνα καὶ ἔργασίαν τὸ θέρος; Ἡ μεγάλη σὰς περιουσία εἶνε δάνειον τῷ ὅποιον πρέπει νὰ ἀποδώσατε, καὶ μετὰ τοιαύτης διαθέσεως τὴν ἀπεδέχθητε εὐσεβῶς. Νὰ ταφῆτε εἰς μοναστήριον ὅλ' ἦτο ἐγώτισμός. Νὰ μείνετε γράψα κόρη, δὲν πρέπει. Ἐν πρώτοις, δύνασθε νὰ διαχειρισθῆτε τὴν κολλοσιαίαν περιουσίαν σὰς; πιθανῶς θὰ τὴν χάσατε. Ὅλ' ἔχετε εὐθὺς χιλιάδας δικῶν, καὶ ὅλ' περιπλεκῆτε εἰς ἀδιεξέδους δυσχερείας. Πιστεύσατε τὸν ἱερέα σὰς. Εἰς σύζυγος εἶνε χρήσιμος. Πρέπει νὰ διατηρήσατε ὅ,τι σὰς ἔδωκεν ὁ Θεός. Σὰς ὁμιλῶ τοιοῦτοτρόπως διότι σὰς ἀγαπῶ. Σὲς ἀγαπᾷτε εὐκρινῶς τὸν Θεόν, καὶ ὀφείλετε νὰ ζητήσατε τὴν σωτηρίαν σὰς ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ κόσμου, τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖτε ἐν τῶν ἄριστότερον κοσμημάτων, καὶ εἰς τὸν ὅποιον ὑφείλετε νὰ χρησιμεύσατε ὡς θεάρεστον παράδειγμα.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠγγέλθη ἡ κυρία Δὲ Γρασέν. Ἐφῆσεν αὐτὴν ἡ ἐκδίκησις καὶ μεγάλη ἀπελπισία.

— Δεσποινίς, . . . εἶπε. Ἄ! ἰδοὺ ὁ κύριος ἐφημέριος. Τότε σιωπῶ. Ἐρχόμεν νὰ σὰς ὁμιλήσω περὶ ὑποθέσεων, καὶ βλέπω ὅτι ἔχετε ὀρησκειτικὴν συνομιλίαν.

— Κυρία, εἶπεν ὁ ἐφημέριος, σὰς ἀφίνω τὸ σκάδιον ἐλεύθερον.

— Ὡ! κύριε ἐφημέριε, εἶπεν ἡ Εὐγενία, ἐπιστρέψατε μετ' ὀλίγας στιγμῆς. Ἡ συνδρομὴ σὰς μοῦ εἶνε πολὺ ἀναγκαία αὐτὴν τὴν στιγμήν.

— Ναί, πτωχὴ μου κόρη! εἶπεν ἡ κυρία Δὲ Γρασέν.

— Τί ἐννοεῖτε; ἠρώτησαν συγχρόνως ἡ δεσποινίς Γρανδέ καὶ ὁ ἐφημέριος.

— Δὲν ἔμαθα ὅτι ἐπέστρεψεν ὁ ἐξ ἀδελφός

σας, ότι νυμφεύεται τὴν δεσποινίδα Δωδριάν ; Αἱ γυναῖκες ἔννοσὺν εὐκολα . . .

Ἡ Εὐγενία ἠρῳδιώσατο καὶ ἔμεινεν ἀφωνος. Ἀπεράσισε δὲ νὰ ὑποκριθῆ παραιτέρω τὸ ἀδικόφορον ἦθος τοῦ πατρὸς τῆς.

— Ἐγὼ, κυρία, ἀπήντησεν εἰρωνικῶς, δὲν ἔννοῶ εὐκολα, καὶ δὲν σὰς ἔννοῶ διόλου. Ὀμιλήσατε, ὀμιλήσατε ἐνώπιον τοῦ ἐφημερίου, ἠξοῦρετε ὅτι εἶνε πνευματικὸς μου.

— Τότε λοιπόν, δεσποινίς, ἰδοὺ τί μὲ γράφει ὁ σύζυγός μου. Ἀναγνώσατε.

Καὶ ἡ Εὐγενία ἐνέγνω τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν :

«Φιλτάτη μου,

» Ὁ Κάρολος Γρανδέ ἦλθεν ἀπὸ τὰς Ἰνδίας. Ἐἴνε ἐν Παρισίοις πρὸ ἑνὸς μηνός . . .»

— Ἐνὸς μηνός ! εἶπε κατ' ἐαυτὴν ἡ Εὐγενία, καὶ ἡ χεὶρ τῆς κατέπεσε.

Μετὰ τινα παύσιν ἐξήκολούθησεν ἀναγινώσκουσα :

«Ἡναγκάσθη νὰ περιμείνω δις εἰς τὸν προθάλαμόν του, πρὶν κατορθῶσω νὰ ὀμιλήσω εἰς αὐτὸν τὸν μέλλοντα ὑποκείμετα Δωδριάν. Μολονότι ὅλος ὁ κόσμος ὀμιλεῖ περὶ τοῦ γάμου του, καὶ αἱ προκηρῦξεις ἐδημοσιεύθησαν ἤδη...»

— Μ' ἔγραψε λοιπόν κατ' ἡν στιγμὴν . . . διενεάθη ἡ Εὐγενία. Δὲν ἐπέβλεπε δὲ τὴν σκέψιν τῆς, οὐδ' ἀνεφώνησεν ὁ ἀτίμος !, ὡς ἤθελε πράξει παρισινή τις. Οὐχ ἦν βλαθυτάτην ἡσθάνθη περιφρόνησιν πρὸς τὸν ἐξάδελφόν τῆς, καίτοι δὲν ἐξέφρασεν αὐτήν.

« . . ὁ γάμος οὗτος ἀκόμη δὲν ἐγείνηται. Ὁ μαρκήσιος δὲν θὰ δώσῃ τὴν κόρην του εἰς τὸν υἱὸν χρεωκόπου. Ὑπήγα νὰ τῷ ἀνακοινώσω τὰς φροντίδας, τὰς ὁποίας ὁ θεὸς τοῦ κ' ἐγὼ εἶχομεν καταβάλλει διὰ τὰς ὑποθέσεις τοῦ πατρὸς του, καὶ τὰ ἐπιτήδεια τεχνάσματα, διὰ τῶν ὁποίων εἶχομεν κατορθῶσαι νὰ κρατήσωμεν ἡσύχους ἕως σήμερον τοὺς δανειστάς. Φαντάσου ὅτι ὁ ἀυθάρτης αὐτὸς νεανίας εἶχε τὸ θρόνος νὰ μοῦ ἀποκριθῆ, εἰς ἐμέ, ὅστις ἐπὶ πέντε ἔτη ἐφρόντισα νυχθημερόν περὶ τῶν συμφερόντων του καὶ τῆς τιμῆς του, ὅτι αἱ ὑποθέσεις τοῦ πατρὸς του δὲν τὸν ἐνδιαφέρουν. Εἰς δικαίωμάς τοῦ ἐμποροδικεῖου θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἀντιμισθίαν τριάντα καὶ σαράντα χιλιάδας φράγκα, πρὸς ἐν τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν πιστώσεων. Ἀλλὰ ὑπομονή. Ὁφείλονται νομίμως ἐν ἑκατομμύριον καὶ διακόσιαι χιλιάδες φράγκα εἰς τοὺς δανειστάς, καὶ ἐντὺς ὀλίγου θὰ κηρύξω τὸν πατέρα του εἰς πτώχευσιν. Ἐμβόηκα εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, πιστεύσας εἰς τοὺς λόγους τοῦ γέροντος ἐκαίνο κροκοδείλου, τοῦ Γρανδέ, καὶ ἔδωκα ὑποσχέσεις ἐξ ὀνόματος τῆς οἰκογενείας. Ἄν ὁ κ. ὑποκόμης Δωδριάν ἀδιαφορῆ διὰ τὴν τιμὴν του, ἐγὼ δὲν ἀδιαφορῶ διόλου διὰ τὴν ἰδικήν μου. Θὰ ἐξη-

γήσω ἐπομένως τὴν θέσιν μου εἰς τοὺς δανειστάς. Οὐχ ἦν τὸν τρέφω τοσοῦτον σέβας πρὸς τὴν δεσποινίδα Γρανδέ, τῆς ὁποίας τὴν συγγένειαν εἶχομεν ἐλπίζει εἰς καιροὺς εὐτυχιστέροισι, ὥστε δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐνεργήσω πρὶν ἢ τῆς ἐμιλήσῃς περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως . . .»

Μετὰ τὴν φράσιν ταύτην ἀπέδωκε ψυχρῶς ἡ Εὐγενία τὴν ἐπιστολήν, χωρὶς ν' ἀναγνώσῃ αὐτὴν μέχρι τέλους.

— Σὰς εὐχαριστῶ, εἶπεν εἰς τὴν κυρίαν Δὲ Γρασέν.

— Ἡ φωνή σας αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶνε ἐντελῶς ἡ φωνὴ τοῦ πατρὸς σας, εἶπεν ἡ κυρία Δὲ Γρασέν.

— Κυρία, εἶπεν ἡ Ἀννέτα, ἔχετε νὰ μοῦ μετρήσατε ὀκτὼ χιλιάδας φράγκα εἰς χρυσόν.

— Ἀλήθεια. Κάμετέ μου τὴν χάριν, κυρία Κορνουαγέ, νὰ ἔλθετε μαζί μου.

— Κύριε ἐφημέριε, εἶπεν ἡ Εὐγενία μετὰ εὐγενούς ἀπαθείας, ἣν παρεῖχεν αὐτῇ ἡ ἰδέα ἣν ἐμελλε νὰ ἐκφράσῃ, ὅθ' ἦτον ἀμάρτημα ἡ παρθενομία ἐν τῷ γάμῳ ;

— Δὲν ἠξοῦρε νὰ σὰς ἀπαντήσω. Ἄν θέλετε νὰ μάθετε τί λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ διάσημος Σανσέξ εἰς τὸ Περὶ Γάμου σύγγραμμά του, σὰς τὸ λέγω αὐριοι.

Ὁ ἐφημέριος ἀνεχώρησεν.

Ἡ δεσποινὶς Γρανδέ ἀνέβη εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ πατρὸς τῆς, κ' ἔμεινεν ἐντὸς αὐτοῦ μόνη ὄλην τὴν ἡμέραν, μὴ θελήσασα νὰ καταβῆ τὴν ὄραν τοῦ γεύματος, καίτοι πολὺ ἐπέμεινεν ἡ Ἀννέτα. Ἐπεφάνη δὲ τὴν ἐσπέραν, κατ' ἡν ὄραν ἀφίκαντο οἱ συνήθειοι ἐπισκέπται.

Οὐδέποτε ἡ ἀλλοῦσα τῶν Γρανδέ ὑπῆρξε τοσοῦτον πλήθουσα, ὅσον τὴν ἐσπέραν ἐκαίνο. Ἡ εὐδοκία τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τῆς ἀνοήτου προδοσίας τοῦ Καρόλου εἶχε διαδοθῆ ἀπὸ πάσαν τὴν πόλιν. Ἀλλ' ὅσον προσεκτικὴ καὶ ἀν ὑπῆρξεν ἡ περιέργεια τῆς ὀμιλήσεως, ἔμεινεν ἀπεράσματος. Ἡ Εὐγενία, ἣτις ἀνέμενε τὴν περιέργειαν ταύτην, οὐδεμίαν διὰ τῆς ἡρέμου μορφῆς τῆς ἐμαρτύρησεν ἐκ τῶν ἐνδομύχων βασάνων, αἵτινες τὴν ἐτάραττον. Ὑπεκρίθη πρόσωπον φαιδρῶν, ὅπως ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς θελήσαντας νὰ ἐπιδείξωσι τὸ ἐνδιαφέρον των διὰ λόγων καὶ βλεμμάτων μελαγχολικῶν. Βαλυσέ τέλος τὴν συμφορὰν τῆς ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς τυπικῆς φιλοφροσύνης.

Περὶ τὴν ἐνάτην ὄραν ἐπερατοῦντο τὰ παιγνίδια, οἱ παίζοντες κατέλειπον τὰς τραπέζας των, ἐπληρώνοντο, καὶ φιλονεικούντες ἔτι περὶ τῆς τελευταίας ῥιπῆς προσήρχοντο εἰς τὸν κύκλον τῶν συνομιλούντων.

Κατ' ἡν στιγμὴν ὁ δμῖλος ἠγέρθη σύσσωμος ἵνα καταλίπῃ τὴν αἴθουσαν, ἐπῆλθε δραματικὴ περιπέτεια ἣτις ἀντήχησεν ἐν Σωμύρῃ, ἐκείθεν

δὲ κατ' ὄλην τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὰς περιειρημένους τέσσαρας νομαρχίας.

— Μείνατε, κύριε πρόεδρε, εἶπεν ἡ Εὐγενία πρὸς τὸν κύριον Δὲ Βομφῶν, ὅτε εἶδεν αὐτὸν λαμβάνοντα τὴν ράβδον του.

Πρὸς τοὺς λόγους τούτους πάντες οἱ τῆς ὀμιλήσεως ἠσθάνθησαν συγκίνησιν. Ὁ δὲ πρόεδρος ὤχρισσε καὶ ἠναγκάσθη νὰ καθίσῃ.

— Εἰς τὸν πρόεδρον τὰ ἑκατομμύρια, εἶπεν ἡ δεσποινὶς Γριδωκούρ.

— Εἶνε προφανές, ὁ πρόεδρος Δὲ Βομφῶν νυμφεύεται τὴν δεσποινίδα Γρανδέ, ἀνεκράξεν ἡ κυρία Δορσονβάλ.

— Αὐτὸ ἦτον τὸ καλλίτερον τοῦ παιγνιδιοῦ μας, εἶπεν ὁ ἀββάς.

— Σωστὸ σιλέμ, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος.

Ἐκαστος εἶπε τὴν εὐφρολογίαν του, καὶ πάντες ἐβλεπον τὴν κληρονόμον ἱσταμένην ἐπὶ τῶν ἑκατομμυρίων τῆς, ὡς ἐπὶ σταυλοβάτου.

Τὸ ἀπὸ ἐννέα ἡδὴ ἐτῶν ἠρχισμένον δόγμα ἐλύετο. Λέγουσα ἡ Εὐγενία εἰς τὸν πρόεδρον νὰ μείνῃ, καὶ τοῦτο ἐνώπιον ὄλης τῆς Σωμύρης, τί ἄλλο ἐπραττεν ἢ ἀνήγγελλεν ὅτι ἐμελλε νὰ τὴν νυμφεῖται ; Εἰς τὰς μικρὰς πόλεις τοσοῦτον αὐστηραί εἶνε τῆς εὐπρεπείας αἱ ἀπαιτήσεις, ὥστε παράβασις τοιαύτη ἀποτελεῖ τὴν ἐπισημοτάτην τῶν ὑποσχέσεων.

— Κύριε πρόεδρε, εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ Εὐγενία ἀφοῦ ἔμεινεν μόνη, γνωρίζω διακί σας ἀρέσω. Ὁρκισθῆτέ μου νὰ μὲ ἀφήσατε ἐλευθέραν κατ' ὄλην μου τὴν ζωὴν, νὰ μὴ μοῦ ἐνθυμήσατε κανὲν τῶν δικαιομάτων, ὅσα σας παρέχει ἐπ' ἐμοῦ ὁ γάμος, καὶ σας δίδω τὴν χεῖρά μου. Ὁ !, ὑπέλαθε, βλέπουσα αὐτὸν γονυπετοῦντα ἐνώπιόν τῆς, δὲν ἐτελείωσα. Δὲν πρέπει, κύριε, νὰ σας ἀπατήσω. Ἐχω ἐντὸς τῆς καρδίας μου αἰσθημα ἀνεξέλιπτον, μόνον δὲ φιλίαν δύναμαι νὰ προσφέρω εἰς τὸν σύζυγόν μου. Δὲν ἐπιθυμῶ οὐτε νὰ τὸν προσβάλω, οὐτε νὰ παραβῶ τοὺς νόμους τῆς καρδίας μου. Σὰς προσφέρω ὁμῶς τὴν χεῖρα καὶ τὴν παρουσίαν μου μόνον ἀντὶ μεγάλης ὑπηρεσίας τὴν ὁποίαν σας ζητῶ.

— Διατάξατε, εἶμαι ἕτοιμος, εἶπεν ὁ πρόεδρος.

— Ἰδοὺ, κύριε πρόεδρε, ἐν ἑκατομμύριον καὶ πεντακόσιαι χιλιάδες φράγκα, εἶπεν ἐξάγουσα ἐκ τοῦ στήθους τῆς τίτλον ἑκατὸν μετοχῶν τῆς Γαλλικῆς Τραπεζῆς. Μεταβῆτε εἰς Παρισίους, ὄχι αὐριοι, ὄχι ἀπόψε, ἀλλ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν. Εὐρετε τὸν κύριον Δὲ Γρασέν καὶ μάθετε τὰ ὀνόματα ὄλων τῶν δανειστῶν τοῦ θέλου μου. Συγκαλέσατέ τους, πληρώσατε ὅλα τὰ χρέη τῆς κληρονομίας, κεφάλαια καὶ τόκους πρὸς πέντε τοῖς ἑκατὸν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ χρέους μέχρι τῆς ἐξοφλήσεως, καὶ προσπαθήσατε ἐν γένει νὰ λάβετε γενικὴν καὶ κατὰ τύπους ἐξόφλησιν. Εἰσθε δικαστικὸς, καὶ μόνον

εἰς σας ἐμπιστεύομαι αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Εἰσθε ἀνθρώπος χρηστὸς καὶ ἐντιμος. Στρηζομένη εἰς τὸν λόγον σας, θέλω διέλθει τοὺς κινδύνους τῆς ζωῆς, σκοπεμένη ὑπὸ τοῦ ὀνόματός σας. Θὰ ἔχωμεν ἀμοιβαίαν πρὸς ἀλλήλους ἐπισκέψεις. Γνωρίζομεθα πρὸ τούτου καιροῦ, καὶ εἴμεθα σχεδὸν συγγενεῖς. Δὲν θὰ θελήσατε βέβαια νὰ μὲ κάμετε δυστυχῆ.

Ὁ πρόεδρος ἔπεσε πρὸ τῶν ποδῶν τῆς πλουσίας κληρονόμου, σπαίρων ἐκ χαρᾶς καὶ ἀγωνίας.

— Θὰ εἶμαι δούλος σας ! τῇ εἶπε.

— Ὅταν λάβετε τὴν ἐξόφλησιν, ὑπέλαθεν ἐκείνη ἀπενίζουσα ἐπ' αὐτὸν ψυχρὸν βλέμμα, θὰ τὴν δώσητε εἰς τὸν ἐξάδελφόν μου μετ' ὄλων τῶν τίτλων καὶ αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς. Ὅταν δὲ ἐπιστρέψετε, θὰ τηρήσω τὸν λόγον μου.

Ὁ πρόεδρος ἐνόησεν, ὅτι ἡ ἀπόφασίς τῆς Εὐγενίας προσήρχετο ἐξ ἐρωτικοῦ πείσματος. Ἐσπευσε λοιπὸν νὰ ἐκτελέσῃ τὰς διαταγὰς τῆς ἐν πάσῃ ταχύτητι, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ συμφορῶν τις τῶν δύο ἐραστῶν.

Ὅτε ὁ κύριος Δὲ Βομφῶν ἀνεχώρησεν, ἡ Εὐγενία ἔπεσεν εἰς τὸν κλιντήρα τῆς καὶ ἀνελύθη εἰς δάκρυα. Τὸ πᾶν εἶχε τελειώσει δι' αὐτήν.

Ὁ πρόεδρος ἐπέβη τῆς ταχυδρομικῆς ἀμαξίας καὶ τὴν ἐπαύριον ἐσπέραν ἦτο ἐν Παρισίοις. Τὴν ἐπομένην δὲ πρωῖαν μετέβη πρὸς τὸν Δὲ Γρασέν. Συνεκάλεσεν ἁμέσως τοὺς δανειστάς ἐν τῷ γραφεῖῳ τοῦ συμβολαιογράφου, παρ' ὃ ἦσαν κατατεθειμένοι οἱ τίτλοι· προσήλθον δὲ πάντες. Καίτοι δανεισταί, ὑπῆρξαν ἀκριβεῖς, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν. Τότε δὲ ὁ πρόεδρος Δὲ Βομφῶν, ἐν ὀνόματι τῆς δεσποινίδος Δὲ Γρανδέ, ἐπλήρωσεν εἰς αὐτοὺς τὸ κεφάλαιον καὶ τοὺς ὀφειλομένους τόκους. Ἡ πληρωμὴ τῶν τόκων ὑπῆρξε καταπληκτικὴν διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην φαινόμενον ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῶν Παρισίων.

Ἀφοῦ καταχωρήσῃ ἡ ἐξόφλησις, καὶ ὁ Δὲ Γρασέν ἐπληρώσῃ διὰ τοὺς κόπους του διὰ δώρου παντήκοντα χιλιάδων φράγκων, ὅπερ προσέφερον αὐτῇ ἡ Εὐγενία, ὁ πρόεδρος μετέβη εἰς τὸ μέγαρον Δωδριάν, κ' εὐρεν ἐκεῖ τὸν Κάρολον κατ' ἡν στιγμὴν ἐπέστρεφεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, μετὰ βαρυτάτους λόγους τοῦ πενθεροῦ του. Ὁ γέρον μαρκήσιος εἶχε δηλώσει εἰς αὐτὸν πρὸ μικροῦ, ὅτι δὲν ἤθελε γείνει γαμβρὸς του, εἰμὶ ὅταν ἐπληρώνοντο πάντες οἱ πιστώται τοῦ Γουλιέλμου Γρανδέ.

Ὁ πρόεδρος ἐνεχείρισεν ἐν πρώτοις τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν.

«Ἐξάδελφέ μου

» Ὁ κύριος πρόεδρος Δὲ Βομφῶν ἀνέλαθε νὰ σας ἐγχειρίσῃ τὴν ἐξόφλησιν ὄλων τῶν χρεῶν τοῦ θεοῦ μου, καὶ ὁμολογίαν ἄλλην ἰδικήν μου, δι' ἧς ἀναγνωρίζω ὅτι ἔλαβον τὸ ἀντίτιμον παρ'

ὁμῶν. Μὲ εἶπον ὅτι ἐπρόκειτο περὶ πτωχεύσεως ἐπέθετον δὲ ὅτι ὁ υἱὸς ἀνθρώπου πτωχεύσαντος δὲν θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ νομφευθῇ τὴν δεσποινίδα Δωδριάν. Ἄληθῶς, ἐξάδελφέ μου ἐκρίνατε ὀρθῶς περὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῶν τρόπων μου. Δὲν ἔχω βεβαίως τίποτε τοῦ μεγάλου κόσμου, δὲν γνωρίζω τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ οὐδὲ τὰς ἐξέεις τοῦ, καὶ δὲν θὰ ἠδύναμην νὰ σὰς παράσχω τὰς εὐχαριστήσεις ὅσας ἐπιθυμῆτε νὰ εὑρετὲ ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Ἔσε εὐτυχὴς κατὰ τὰς κοινωνικὰς ἀπαιτήσεις, εἰς τὰς ὅσας οὐσιάζετε τοὺς πρώτους μας ἐρωτάς. Ἴνα συμπληρώσω τὴν εὐτυχίαν σας δὲν δύναμαι νὰ σὰς προσφέρω ἄλλο ἢ τὴν τιμὴν τοῦ πατρός σας. Χαίρετε. Θὰ ἔχετε πάντοτε πιστὴν φίλην, τὴν ἐξαδέλφην σας.

«EUGENIAN».

Ὁ πρόεδρος ἐμειδίασε πρὸς τὴν ἐπιφώνησιν, ἣν δὲν κατώρθωσε νὰ καταστειλῇ ὁ φιλόδοξος ἐκεῖνος λαμβάνων τὴν ἐπίσημον πράξιν τῆς ἐξοφλήσεως.

— Ὁ ἀναγγεῖλωμεν, εἶπε πρὸς αὐτόν, ἀμοιβαίως πρὸς ἀλλήλους τοὺς γάμους μας.

— Ἄ! νομφεύσατε τὴν Εὐγενίαν; Χαίρω πολὺ. Εἶνε καλὴ κέρη. Ἄλλὰ, ὑπέλαβεν, ἐξ αἰφνιδίου ιδέας ὀρῶμενος, εἶνε πλουσία λοιπόν;

— Εἶχεν, ἀπήντησεν ἐμπαικτικῶς ὁ πρόεδρος, δεκαπέντε σχεδὸν ἑκατομμύρια πρὸ τεσσαρῶν ἡμερῶν, ἀλλὰ σήμερον ἔχει μόνον δεκαεπτά.

Ὁ Κάρλος προσεῖδε τὸν πρόεδρον ἠλιθίως.

— Δεκαεπτά ἑκατ...

— Δεκαεπτά ἑκατομμύρια, μάλιστα κύριε. Θὰ ἔχωμεν νομφευόμενοι ἐπτακοσίων πενήκοντα χιλιάδων λιβρῶν εἰσόδημα.

— Φίλτατέ μου ἐξάδελφε, εἶπεν ὁ Κάρλος ἀναλαμβάνων πῶς ἀτάραχον ἦθος, ἠμποροῦμεν ἐξαίρετα νὰ φανώμεν χρήσιμοι πρὸς ἀλλήλους.

— Συμφωνότατοι, εἶπεν ὁ πρόεδρος. Ἰδοὺ πρὸς τούτους καὶ ἐν μικρὸν κιβώτιον τὸ ὅποιον ὀφείλω νὰ παραδώσω εἰς τὰς χεῖράς σας, προσέθηκεν ἀποθέτων ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ κιβώτιον, ὕπερ περιεῖχε τὴν κομμολύχην.

— Λοιπόν, φίλτατέ μου, εἶπεν ἡ κυρία μαρκησία Δωδριάν, εἰσερχομένη χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τὸν Κρουῶ, μὴν ἀνησυχῆς δι' ὅσα σοῦ εἶπεν ὁ καυμένος ὁ Δωδριάν, τοῦ ὁποίου εἶχε γυρίσει τὰ μυαλά ἡ δούκισσα Σωλιέ. Τίποτε, τὸ ἐπαναλαμβάνω, δὲν θὰ ἐμποδίσῃ τὸν γάμον σου.

— Πολὺ καλὰ, κυρία, ἀπήντησεν ὁ Κάρλος. Τὰ τρία ἑκατομμύρια, τὰ ὅσα ὀφείλει ἀλλοτε ὁ πατήρ μου ἐπληρώθησαν χθές.

— Τὺς μετρητοῖς; εἶπεν ἐκείνη.

— Μέχρι λεπτῶν, κεφάλαια καὶ τόκοι. Ἡ μνήμη τοῦ πατρός μου εἶνε τῶρα ἀνηλιδωτός.

— Τί ἀνοησία! ἀνέκραξεν ἡ πενθερά. —

Ποῦτος εἶνε αὐτὸς ὁ κύριος; εἶπεν εἰς τὸ οὖς τοῦ γαμβροῦ τῆς, βλέπουσα τὸν Κρουῶ.

— Ἀνθρώπος τὸν ὅποιον ἔχω εἰς τὰς ὑποθέσεις μου, ἀπήντησεν ἐκεῖνος ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

Ἡ μαρκησία ἐχαίρειται ἀλαζόνως τὸν κύριον Δὲ Βομφῶν.

— Βλέπω ὅτι ἠρξίσασμεν νὰ φαινόμεθα ἤδη χρήσιμοι πρὸς ἀλλήλους, εἶπεν ὁ πρόεδρος λαμβάνων τὸν πῖλὸν του. Χαίρετε, ἐξάδελφέ μου.

— Μὲ περιπαίξει, θαρρῶ, αὐτὸς ὁ χωριάτης.

Τὶ ὄρεξιν θὰ εἶχῃ νὰ τοῦ χῶσω εἰς τὴν κοιλιὰ ἐξ ἄκτυλα σίδερο!

Ὁ πρόεδρος εἶχεν ἀναχωρήσει.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ κύριος Δὲ Βομφῶν, ἐπιστρέψας εἰς Σωμύρην, ἐδημοσίευσεν τὸν μετὰ τῆς Εὐγενίας γάμον του. Μετὰ ἐξ δὲ μῆνας διωρίζετο ἐφέτης ἐν Ἀνζέ.

Πρὶν ἢ καταλίπῃ τὴν Σωμύρην, ἡ Εὐγενία ἐχώνευσεν τὸν χρυσὸν τῶν κοσμημάτων, ἄτινα τοσοῦτον χρόνον ἦσαν πελυτιμα εἰς τὴν καρδίαν τῆς, καὶ κατεσκεύασε δι' αὐτῶν καὶ τῶν ὀκατακχιλίων φράγκων τοῦ ἐξαδέλφου τῆς χρυσὸν δισκάριον, ὕπερ προσήνεγκεν εἰς τὴν ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν, ἐν ἣ τσοῦτον ἄλλοτε εἶχε προσευχηθῇ ὑπὲρ ἐκείνου. Διένεμε δὲ ἄλλως τὸν καιρὸν αὐτῆς μεταξὺ Ἀνζέ καὶ Σωμύρης. Ὁ σύζυγός τῆς, ἐπιδειξάμενος ἀφοσίωσιν ἐν πολιτικῇ τινι περιστάσει, ἐγένετο πρόεδρος ἐνός τμήματος τοῦ ἐφοτείου καὶ πρόεδρος γενικῶς μετ' ὀλίγα ἔτη. Ἀνέμενε δὲ τὰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογάς, ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὸ κοινοβούλιον. Ὁρέγετο ἤδη τὴν θέσιν τοῦ ὁμοτίμου, καὶ τότε.

— Τότε λοιπόν, ὁ βασιλεὺς θὰ ἦν ἐξάδελφός του, ἔλεγεν ἡ Ἀννέτα, ἡ μεγάλη Ἀννέτα, ἡ κυρία Κορνοουαγέ, εἰς ἣν ἡ κυρία τῆς ἀνήγγελε τ' ἀναμένοντα αὐτὴν μεγαλεῖα.

Ὁὐχ ἦττον ὁ κύριος πρόεδρος Δὲ Βομφῶν, ὅστις εἶχε πλέον ἐντελῶς καταργήσει τὴν πατρωνύμιαν Κρουῶ, δὲν κατώρθωσε νὰ πραγματοποιήσῃ τὰς φιλοδόξους ιδέας του. Ἀπέθανε τὴν ὕγδύην ἡμέραν ἀπ' ἧς ἐξελέχθη βουλευτῆς Σωμύρης.

Ὁ Θεός, ὁ πάντα βλέπων καὶ ἀσφαλῶς πλήττων, ἐτιμῶρει αὐτὸν βεβαίως διὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς του καὶ τὴν δικανικὴν δεξιότητα, μεθ' ἧς, τῇ συνεργείᾳ τοῦ Κρουῶ, εἶχε συντάξει τὸ γαμικὸν αὐτοῦ συμβόλαιον, καθ' ὃ οἱ δύο μελλόνυμφοι ἐδώρουν πρὸς ἀλλήλους ἐν περιπτώσει ἀέκλειας πάντα αὐτῶν τὰ κτήματα, κλητέα καὶ ἀκίνητα ἀνεξαίρετως, εἰς πλήρη ιδιοκτησίαν, παραιτούμενοι τῶν περὶ ἀπογραφῆς τύπων κ.λ. Ἡ βήτηρα δὲ αὐτὴ ἐξηγεῖ τὸν βαλὸν σεβασμὸν, ἐν εἶχε διαρκῶς ὁ πρόεδρος πρὸς τὴν θέλησιν καὶ τὴν μόνωσιν τῆς κυρίας Δὲ Βομφῶν.

Αἱ γυναῖκες ἀνέφερον τὸν κύριον πρόεδρον ὡς ἕνα τῶν εὐγενεστέρων καὶ ἀβροτέρων ἀνδρῶν,

ἐλυποῦντο αὐτόν, καὶ κατηγοροῦν μάλιστα πολυλόκις τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνίατον λύπην τῆς Εὐγενίας, μεθ' ὅλης τῆς σκληρῆς ἠδυλογίας, ἧς εἰσὶν αἱ γυναῖκες ἱκαναί.

— Ἡ κυρία Δὲ Βομφῶν πρόπει νὰ ἦνε πολὺ ἀρρωστή, διὰ τ' ἀφήνῃ μόνον τὸν σύζυγόν τῆς. Ἡ ταλαίπωρη! Ὁ ἀκτρευθῆ ἀρά γε γρήγορα; Τὶ νὰ ἔχη; Γαστρίτιδα, καρκίνον; Διὰ τί δὲν συμβουλευέται τοὺς ἰατροὺς; Τώρα τελευταία ἐκτιρίνισε πολὺ. Διὰ τί δὲν πηγαίνει εἰς τὸ Παρίσι νὰ ἐρωτήσῃ τοὺς μεγάλους ἰατροὺς; Πῶς δὲν ἐπιθυμῆ ν' ἀποκτήσῃ κανένα παιδάκι; Ἀγαπᾷ, λέγουσιν, πολὺ τὸν ἄνδρα τῆς. Διὰ τί δὲν τοῦ δίδει ἕνα κληρονόμον, . . . μετὰ τόσα πλοῦτη; Ἄν τὸ κάμνῃ ἀπὸ ἰδιοτροπίαν, . . . εἶνε ἀμαρτία. Ὁ καυμένος ὁ πρόεδρος!

Ἡ Εὐγενία, πεποικισμένη τὴν λεπτὴν ἐκείνην αἰσθητικότητά, ἣν ὄξυνει διὰ τῆς διαρκούς μελέτης ὃ ἐν μονῶσι βίῳν καὶ ἀναπτύσσει ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου προσπίπτοντος εἰς τὴν σφαιρὰν του, εἰθισμένη δὲ διὰ τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἀνατροπῆς τῆς νὰ μαντεύῃ τὰ πάντα, ἐγνωρίζεν, ὅτι ὁ πρόεδρος ἐπεθύμει τὸν θάνατον τῆς, ἵνα μισὴν κύριος τῆς ἀπειροῦ ἐκείνης περιουσίας, ἣν εἶχον ἐτι αὐξήσει αἱ κληρονομία τοῦ θεῖου του συμβολαιογράφου καὶ τοῦ θεῖου του ἀββᾶ, οὗς ἠδύνασεν ὁ Θεὸς νὰ καλέσῃ παρ' ἑαυτῶ. Ἡ ταλαίπωρος ἀπόλειστος ὠκτεῖρε τὸν πρόεδρον. Ἡ δὲ θεία Ἡρόνοια ἐξεδίχησεν αὐτὴν διὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ τὴν ἀτιμὸν ἀδιαφορίαν τοῦ ζύγου, σεβομένου, ὡς τὴν ἀσφαλεστάτην τῶν ἐγγυήσεων, τὸ ἀπελπι πάθος δι' οὗ ἐτρέφετο ἡ Εὐγενία. Ἡ ἀπόκτησις τέκνου δὲν θὰ ἦτο δι' αὐτόν ἢ καταστροφή πασῶν τῶν ἐγωιστικῶν του ἐλπίδων καὶ πάσης φιλοδόξου ἀπολαύσεως, ἣν ὠνειρεύετο ὁ πρόεδρος;

Ὅπως ὁ Θεὸς ἔχουσε πλημμύραν χρυσοῦ ἐπὶ τῆς δεσπώτιδος, εἰς ἣν ὁ χρυσὸς ἦν ἀδιάφορος, καὶ ἧτις ἐπόθει τὸν οὐρανὸν, καὶ ἔζη, εὐσεβῆς καὶ ἀγαθὴ διὰ λογισμῶν ἀγίων, ἐπικούρας ἐν τῷ κρυπτῷ παντὸς δυστυχῶς.

Ἡ κυρία Δὲ Βομφῶν ἐχέρησεν ἐν ἡλικίᾳ τριακοντατριῶν ἐτῶν, ἔχουσα εἰσόδημα ἄτακοσίων χιλιάδων λιβρῶν, ὡραία δ' ἔτι, ὡς δύναται νὰ ἦνε ὡραία ἢ προσεγγίζουσα εἰς τὰ τεσσαράκοντα γυνή.

Ἡ μορφή τῆς εἶνε λευκή, ἤρεμος, ἀτάραχος. Ἡ φωνὴ τῆς γλυκεῖα καὶ βαθεῖα. Οἱ τρόποι τῆς ἀπλοῖ. Ἔχει πᾶσαν τὴν εὐγένειαν τῆς ὀδύνης, καὶ πᾶσαν τὴν ἀγιότητα γυναικός, ἧς δὲν ἐμύλωνε τὴν ψυχὴν ἢ ἐπαθῆ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν τραχύτητα τῆς γραίας κόρης καὶ τὰς μικρὰς ἐξέεις τοῦ παρρησιαστικοῦ βίου. Καίτοι ἔχουσα εἰσόδημα ὀκατακοσίων χιλιάδων, ζῆ ὡς εἶχε ζῆσει ἡ πτωχὴ Εὐγενία Γρανδέ; δὲν ἀνάπτει πῦρ ἐν τῷ δωματίῳ τῆς;

εἰμὴ ὁσάκις ἐπέτρεπεν ἄλλοτε ὁ πατήρ τῆς ν' ἀνάπτηται ἡ ἐστία τῆς αἰθούσης, καὶ σβεννίει αὐτὴ κατὰ τὸ ἐπὶ τῆς νεότητός τῆς ἰσχύον πρόγραμμα. Ἐνδύεται πάντοτε, ὡς ἐναδύετο ἡ μήτηρ τῆς. Ἡ ἐν Σωμύρῃ οἰκία, οἰκία ἀνήλιος, ψυχρά, σκιερὰ, μελαγχολικὴ, εἶνε ἡ εἰκὼν τῆς ζωῆς τῆς. Σωρεῖ ἐπιμελῶς τὰ εἰσοδήματα τῆς, καὶ ἴσως ἤθελε φανῆ καὶ φειδωλὴ, ἂν δὲν διέψευδε τὴν κακολογίαν δι' εὐγενούς χρήσεως τοῦ πλοῦτου τῆς. Φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα, γηροκομεῖα, χριστιανικὰ σχολεῖα διὰ τὰ παιδιά, βιβλιοθήκη δημοσία πλουσίας προικισθεῖσα, μαρτυροῦσι κατ' ἔτος κατὰ τῆς μομφῆς τῆς φιλαργυρίας, ἣν προσάπτουσι τινες εἰς αὐτήν. Καὶ αἱ ἐκκλησίαι τῆς Σωμύρης ἐκαλλύθησαν ὑπ' αὐτῆς.

Ἡ κυρία Δὲ Βομφῶν, ἣν χλευαστικῶς ἀποκαλοῦσι δεσποινίδα, ἐμπνέει θρησκευτικὸν εἰς πάντας σεβασμὸν. Ἡ εὐγενὴς αὐτῆς καρδία, ἣν ἔπαλλον τὰ τρυφερότατα τῶν αἰσθημάτων, ἐμελλεν οὕτω νὰ ὑποταχθῇ εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ ἀνθρωπίνου συμφέροντος; τὸ χρέμα ἐμελλε νὰ περιβάλλῃ διὰ τῆς ψυχρᾶς αὐτοῦ χροιάς τὸν οὐράνιον ἐκείνον βίον καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ δυσπιστίαν πρὸς τὰ αἰσθήματα εἰς γυναῖκα, ἧτις ἦτο ὅλη αἰσθήματα.

— Σὺ μόνη μ' ἀγαπᾷς! ἔλεγε πρὸς τὴν Ἀννέταν.

Ἡ χεῖρ τῆς γυναικὸς αὐτῆς θεραπεύει τὰς κρυφίας πληγὰς πάσης οἰκογενείας. Ἡ Εὐγενία βαδίζει πρὸς τὸν οὐρανὸν, συναδευομένη ὑπὸ μακρᾶς σειρᾶς ἀγαθωεργιῶν. Τὸ μέγεθος τῆς ψυχῆς τῆς μετριάξει τὰς μικρότητας τῆς ἀνατροφῆς τῆς καὶ τὰς ἐξέεις τῆς πρώτης τῆς ζωῆς.

Τοιαύτη ἡ ἱστορία τῆς γυναικὸς αὐτῆς, ἧτις ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου δὲν εἶνε ἐκ τοῦ κόσμου ἧτις, δημιουργηθεῖσα ὅπως γείνη λαμπρὰ σύζυγος καὶ μήτηρ, οὔτε σύζυγον ἔχει, οὔτε τέκνα, οὔτε οἰκογένειαν.

Ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν γίνεται λόγος περὶ νέου αὐτῆς συνοικισμοῦ. Οἱ ἐν Σωμύρῃ ἀσχολοῦνται περὶ αὐτῆς καὶ τοῦ μαρκησίου Δὲ Φροαφῶν, οὐτινος ἡ οἰκογένεια ἀρχίζει νὰ πολιορκῇ τὴν πλουσίαν χήραν, ὡς εἶχον ἄλλοτε πράξει οἱ Κρουῶ.

Ἡ Ἀννέτα καὶ ὁ Κορνοουαγέ εἶνε διατεθειμένοι, λέγεται, ὑπὲρ τοῦ μαρκησίου ἀλλ' οὐδὲν τοῦτο ψευδέστερον. Οὔτε ἡ Ἀννέτα οὔτε ὁ Κορνοουαγέ ἔχουσι τόσον πνεῦμα, ὥστε νὰ ἐνοήσωσι τὴν διαφθορὰν τοῦ κόσμου.

Ἡ «Βρετανικὴ ἰατρικὴ ἐφημερίς» ἀναφέρει λίαν ἐνδιαφέροντα πειράματα, δι' ὧν ὁ ἱατρός κ. Ρayne κατώρθωσε νὰ φωτίσῃ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος διὰ τῆς ἠλεκτρικῆς λυχνίας τοῦ Swan. Ἀνάλογα πειράματα ἐξετέλεσεν ἐν Γαλλίᾳ ὁ κ. Τρουγιέ.

ΑΘΗΝΑΙ

[Πρὸ Καρόλου δι Μουή].

Συνίσις: τόμ. σά. 171.

Γ'.

Ὁμολογῶ, ὅτι εὐρεθεὶς ἐνώπιον τῆς Ἀκροπόλεως κατελήφθην ὑπὸ ἀρρήτου συγκινήσεως. Ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν φοιτῶμεν εἰς τὰ διδασκαλεῖα, ὀνειροπολοῦμεν νὰ ἴδωμεν αὐτήν, πολλοὶ δὲ, καίπερ καθ' ἅπαντα τὸν βίον ἕνα τρέφοντες διακαῆ πόθον, νὰ εἰσέλθωσι ποτε εἰς τὸν ἱερὸν περιβόλον, κωλύονται ὑπὸ τῶν περιπετειῶν τῆς τύχης νὰ πολαύσασιν τὸ εὐτυχίματός τούτου. Ὅταν δ' ἡ Μοῖρα εὐδοκήσῃ νὰ παραστή εἰς τινα τὴν χάριν ταύτην, δὲν δύναται οὗτος, καὶ μὴ πρὸς βάρος τῶν σκεπτικῶν, νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν Παρθενῶνα ἀπαθῆς καὶ χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ καλλομένην ἰσχυρῶς τὴν καρδίαν του. Ἐγνώρισα ἄνδρα, ὅστις καίπερ ἰδῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἀλλαγῇ θαυμάσια θεάματα, ὅμως ἀβελήτως ἀπεκάλυψε τὴν κεφαλὴν, ὅτε διήλθε τὴν οὐδὸν τῶν Προπυλαίων βεβαίως δὲν προσεκύνη οὗτος τὴν πολιούχον θεόν, ἀλλὰ τὸ αἰδίως καλόν.

Ἡ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἄνοδος γίνεται ἐκ κλιτύος, ἐπιπροσθούσης τῶν βράχων καὶ τῶν γηγραιῶν τειχῶν τῆς ἀθηναϊκῆς ἀκρας ἢ ὁδοῦ ἐπισκιάζεται ὑπὸ γλοαζόντων δένδρων, πυκνὰ δὲ νέφη κονιορτοῦ ἐγείρονται ὡσάντις πνέει ἀνεμῶς· καίτοι φαντάζεσαι, ὅτι εἶνε κονιορτὸς εἰκασιν αἰώνων, ἀλλ' ὅμως εὐρίσκεις αὐτὸν πυκνότερον καὶ ἀδρότερον τοῦ δέοντος, καὶ ἀσμενος φθάνεις εἰς τὸ πυλίδιον, ὅπερ καχύποπτος φύλαξ—μὲ παρηκυλούθει κατὰ πόδα κατὰ τὸν ἐν τῇ Ἀκροπόλει περιπατόν μου— σοὶ ἀνοίγει ἀντὶ μικροῦ φιλοδωρήματος. Διελθὼν ὑποκάτω καμάρας, εὐρίσκεσαι εἰς τοὺς πόδας κλιτύος, καλυπτομένης ὑπὸ ἀγρίων βοτανῶν καὶ τεμαχιῶν μαρμάρων. Ἐμπροσθέν σου δεξιόθεν ὑπάρχει κλίμαξ μαρμαρίνη, καὶ ἀριστερόθεν ἀνέρχεται ἐπίσης παραλλήλως ταύτη βαθμίδες τινές. Ἄνω δ' ἐπὶ τοῦ ἰσοπέδου μαρμαρίνοι ἀναβαθμοί, πρὸ διπλῆς σειρᾶς κιόνων ἐκ λευκοῦ μαρμαρίου, δεσπόζουσι καθ' ἅπαν τὸ πλάτος τοῦ δαπέδου. Ταῦτά εἰσι τὰ Προπύλαια.

Δὲν εἶμαι ἀρχαιολόγος, οὐδ' ἄξιὸν νὰ περιγράψω ἐπιστημονικῶς τὴν Ἀκρόπολιν· ἄλλοι ἐπελάβοντο τοῦ ἔργου τούτου, καὶ μετ' ἐπιτυχίας ἤγαγον αὐτὸ εἰς πέρας, ἰδίᾳ δ' ὁ Βενιέ ἐγραψε περὶ τῆς Ἀκροπόλεως σύγγραμμα, οὐ μὲν γὰρ ἡ ἀξία, καίτοι παρετηρήθησαν ἐν αὐτῷ λάθη τινά. Εἰμι ταπεινὸς περιηγητής, σημειούμενος ἐντυπώσεις καὶ κατατάσων ἀναμνήσεις· περιορίζομαι δὲ μᾶλλον εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν ἐκ τῶν πραγμάτων ἐντυπώσεων, ἢ εἰς τὴν περιγραφὴν αὐτῶν τούτων τῶν πραγμάτων. Ὡς

εἰς ἐμὲ ἐφάνη, ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὴν Ἀκρόπολιν καταλαμβάνεται τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ βαθέος, τοῦ πιερού καὶ ὀδυνηροῦ συναισθήματος τῆς φθορᾶς. Τὰ ἀετώματα τοῦ Μνησικλέους ἐξηφανίσθησαν, ἀτάκτως δὲ κεῖνται σπωρευμένα χαμὰ συντρίμματα μαρμάρων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων ὄρθονται αἱ κίονες ἐν θλιβερῷ μεγαλείῳ. Τὰ πάντα περὶ αὐτὰς ἀνάστατα, καταπεπτωκότα τὰ κιονόκρανα καὶ τὰ ἐπιστύλια· αὐταὶ δ' ὑψοῦσι μελαγχολικῶς ὑπερῶνα τῶν ἀκανθῶν καὶ τῶν θάμνων τοῦ λόφου τὰς ὑπὸ τῆς ἱεροσυλίας τοῦ χρόνου καὶ τῶν ἀνθρώπων λελωδημένας βάσεις καὶ τὰς ἀσπεφεῖς κορυφὰς αὐτῶν. Ἄλλ' ὅσα ἐταστικώτερον παρατηρεῖς αὐτάς, τοσούτῳ ταχύτερον ἐκλείπουσιν αἱ πρῶται ἐντυπώσεις· τότε δι' ἐνός βλέμματος περιλαμβάνεις τὴν τε πρόεσιν καὶ τὰς ἐκατέρωθεν προθεβλημένας δύο πτέρυγας, καὶ κατανοεῖς ὅτι αἰσθημα ἀρμονίας ἐπιβάλλεται εἰς τὴν ψυχὴν σου μετὰ δυνάμειος ὑπερόχου. Δὲν ἔχει πλέον τὸ σεπτὸν μνημεῖον τὸ σχῆμα, ὅπερ ἐφαντάσθη ὁ ποιήσας αὐτό, ἀλλὰ προσλαμβάνει κάλλος νέον, παραδόξον, ἀποτελούμενον ἐκ τῆς ἀρχικῆς ἰδέας τοῦ καλλιτέχνου καὶ ἐκ τῆς μεγαλοπροσποῦς εἰκόνας τῆς ἐρημώσεως, τῆς φθορᾶς, τῶν ἐρειπίων. Αἱ λευκαὶ κίονες, ἐστερημέναι τῶν κοσμοῦντων τὸ πάλαι αὐτάς ἀετῶν καὶ ἀναγλύφων καὶ ἀγαλμάτων, περιλαμβάνονται καὶ σήμερον ὡς ἄλλοτε ὑπὸ τῶν χρυσῶν ἀκτίνων τοῦ ἀττικῆς ἡλίου, ὄρθονται ἐν γαλήνῳ μεγαλειότητι. Ὁ γλαυκὸς αἰθῆρ κατακλύζει αὐτάς, ὁ ἀνεμῶς θωπεύει τοὺς σπονδύλους των, πτηνὰ ἐπικαθίζονται ἐπὶ τῶν κορυφῶν καὶ ἀνθη καλυκίζουσι παρὰ τὰς βάσεις αὐτῶν ἢ χαρμονὴ τῶν πραγμάτων συγχέεται τῇ λύπῃ αὐτῶν καὶ ἀποτελεῖται οὕτω θεσπέσια τις ἀρμονία τῆς περιβαλλούσης τὰ προαιώνια λείψανα φθορᾶς καὶ τῆς ἰλαρότητος τῆς φύσεως. Ἡ τοῦ προπυλαίου δεξιῶσις εἶνε εὐμενῆς ἄμα καὶ σμυρὴ· καταλαμβάνεται συγχρόνως ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὴν διάνοιαν τοῦ καλλιτέχνου καὶ ἐξ ἀλγεινοῦ συναισθήματος ἐνώπιον τοσούτων ἐρειπίων, ἀλλὰ καὶ θαμβοῦσαι ἐκ τοῦ φωτὸς τοῦ ζωογονοῦντος τὴν ἀσθηρότητα τῆς στοᾶς.

Ἐν τῇ ἀριστερᾷ πτέρυγι τῶν Προπυλαίων ὑπάρχει αἴθουσα, ἣν καλοῦσι Πιννακοθήκην. Λέγεται ὅτι τὸ πάλαι ἦσαν ἐν αὐτῇ ἀνήρημένοι πίνακες. Ἰσως ἀριστουργήματα τοῦ Ζεύξιδος, ὃ οὐδεὶς Ἕλληνα καλλιτέχνης ἦν ἐφάρμιλλος κατὰ τὴν ἀκριβείαν τῶν περιγραμμάτων· τοῦ Παρρασίου, τοῦ ἐξέχοντος κατὰ τὴν δύνανμιν τοῦ χρωματισμοῦ, ἢ τοῦ Ἀπελλοῦ, ὅστις βραδύτερον κατάρθωσε νὰ συνδυάσῃ ἐν ταῖς γραφαῖς αὐτοῦ τὸ ἀνθηρὸν τοῦ χρωματισμοῦ καὶ τὸ γλαφυρὸν τῆς γραφίδος τῶν προκατόχων του, ἰσως τοιαῦτα ἀριστουργήματα ἐκά-

λυπτον τοὺς νῦν γυμνοὺς καὶ ψυχροὺς τοίχους τῆς πιννακοθήκης. Ἐν αὐτῇ ἀποκείται πολυάριθμα λείψανα γλυπτικῶν ἔργων· ἐδῶ κεφαλαὶ ἠκρωτηριασμένοι, ἄνευ ἐκφράσεώς τινος· ἐκεῖ κορμοὶ ἀμορφοί· καὶ κολποῦται μὲν τεχνικῶς τὸ περιβάλλον αὐτοὺς ἱματίον, καὶ χαρίζονται εἰς αἱ πτυχαὶ, ἀλλ' ὅποια ἢ ἄξια κορμοῦ ἀκεροῦ· ἐλλειπόντων τοῦ σώματος καὶ τοῦ προσώπου, ὅποια ἢ ἄξια τῶν θαυμασιῶν ἐκείνων χειρῶν, ἃς παθεῖς νὰ ἐβλεπες ἀνεχοῦσας κανὼ ἢ καλὰβους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀρρηφόρων, ἢ συμπτυσσοῦσας μετ' αἰδήμονος χειρονομίας τοὺς κυματισμοὺς τῆς ἐσθήτος ἀττικῆς παρθένου; Ἐν τῷ ξενοτρόπῳ τούτῳ μουσεῖῳ οὐδὲν εὐρίσκεται ἀκέραιον ἀγαλμα, οὐδὲν ἔργον συγκινοῦν τὴν ψυχὴν νομίζεις δ' ὅτι βλέπεις φῦρδην ἐσκορπισμένα λείψανα δεδημημένων ἱερῶν.

Δὲν θὰ εἰσέλθωμεν ἀκόμη εἰς τὸν ἱερὸν τῇ Ἀθηνᾷ περιβόλον. Πρὸ τῆς νοτίου τῶν Προπυλαίων πτέρυγος ἐγείρονται αἱ λεπτὰ κίονες τετραγώνων ναῖσκου, ἀνέχουσαι ζωφόρον ἐφ' ἧς εἰσὶν ἐγγεγραμμένα χαρίεστατα ζώδια· ὁ ναῖσκος ἀφιέρεται τῇ ἄπτέρῳ Νίκῃ. Ἐν τῷ στενῷ τούτῳ καϊδίῳ, καθιερωμένῳ εἰς λατρείαν ἀκραϊφῶς ἐθνικῆν, ἣν ἐναποθευόμενον πολλῶν πρὸ τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους, κατὰ τὸ λέγειν τῶν ἀρχαιολόγων, ξόανον πανάρχαιον, ἔργον τῆς πρὸ τοῦ Φειδίου ἱερατικῆς(;) τέχνης, σύμβολον τῆς ἰσῆς ἐν Ἀθῆναις προσηλωμένης νίκης, καθὼ ἐστερημένης τῶν πτερῶν. Ἦν δὲ τοῦτο εἶδος καλλιτεχνίου, φυλασσόμενον ἐν τῷ σηκῷ. Εἶτε δ' ἦν σύγχρονον τοῦ Θεσέως καὶ τῆς νίκης αὐτοῦ κατὰ τοῦ Μινωτάθρου, ὡς ἐπίσειον οἱ εὐσεβεῖας ἐρασταί, εἶτε ἐτέθη τούναντιον ἐκεῖ ἀργότερον, ἐν χρόνῳ καθ' ὃν δὲν εἶχον ἀκόμη ἐξεύρει οἱ καλλιτέχνη τὸν τύπον τῆς πτερωτῆς Νίκης, αἱ Ἀθῆναι ὑπελάμβανον τὸ μυστηριώδες εἶδωλον ὡς ὑπόστασιν τῆς πολιούχου θεοῦ, τῆς πάντοτε παρούσης ἐν τῇ προσφιλεῖ αὐτῇ πόλει Ἀθηνᾶς². Ὅπως αἱ ἐνθερμοὶ φιλοπάτριδες εὐχαὶ ἀντήχησαν πολλάκις ἐν τῷ ναφ τούτῳ! Καὶ ὅμως αἱ Ἀθῆναι, δεόμεναι τῇ Ἀπτέρῳ Νίκῃ, παρερνώριζον τὸ μέλλον καὶ τὴν ἀληθῆ δόξαν αὐτῶν. Ὁ προορισμὸς

1. Ἐν τῇ πιννακοθῇ ἦσαν πίνακες τοῦ Πρωτογένους, τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ ἄλλων ἰσῆς ζωγράφων, κατὰ τὰς μαρτυρίας τοῦ Πλουτάρχου, τοῦ Ζατύρου παρ' Ἀθηναίων, τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Πλινίου. Ἐκ δὲ τῶν τελευταίων παρατηρήσεων τοῦ Bohn (Die Propyläen, Berlin, 1882) προκύπτει, ὅτι αἱ εἰκόνες οὗτοι τοιχογραφία ἦσαν, οὐτε ἐκ τῶν τοίχων ἐξηρτῶντο, ἀλλ' ἦσαν πιθανῶς πίνακες περιχειλιωμένοι, ἐναποθευόμενοι δ' ἐπὶ τοῦ δαπέδου καὶ στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν τοίχων. Σ. τ. Μ.
2. Ὁ ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης, ὡς καλεῖται αὐτὸν ὁ Πασανίας, ἢ τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης, κατ' ἄλλους συγγραφῆς, ἐκτίσθη μετὰ τὸν Παρθενῶνα καὶ τὰ Προπύλαια. Περὶ δὲ τοῦ ἐν αὐτῷ ξόανου τοῦτο μόνον γινώσκουμεν ἐκ μαρτυριῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ὅτι ἦν ἄπτερον, ἔχον ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ ῥάαν, ἐν δὲ τῇ ἐξωνύμῳ κέρατος· καὶ ὅτι αἱ Ἀθηναῖοι ἐπίστευον ἐτὴν Νίκην αὐτῆθι ἀεὶ μενεῖν, ὅσα ὄντων ὑπερῶν. Σ. τ. Μ.

τῆς πόλεως δὲν συνίστατο εἰς τὴν εὐτυχῆ ἐκβάσειν ἐπιχειρημάτων ἀποκλειστικῶς τοπικῶν καὶ ἰδιοτελῶν, ἀνωφελῶν δὲ τῷ κόσμῳ, δι' ὧν ἐξασφαλιζέται ἐπὶ τινα ἔτη ἢ ὕλικῆ καὶ κτηνώδης ὑπεροχῆ ἐνός ἔθνους. Ὁ προορισμὸς αὐτῆς ἦν ἀπείρως εὐρύτερος καὶ ὑψηλότερος, ἦτο νὰ νικήσῃ νίκας πτερωτῆς, νὰ ἐπεκτείνῃ πέραν τῶν ὄριων τῆς καὶ μέχρι τῶν ἐσχατιῶν τῆς γῆς τὰ ἀφθίτα ἀποτελέσματα τῶν κατὰ τὸν βαρβάρων πολυρικῶν θρισμῶν αὐτῆς, δι' ὧν ἔσσετο τὸν πολιτισμὸν ἀπὸ τοῦ κατακλισμοῦ τῆς βαρβαρότητος. Ἡ ἀκαταγώνιστος μεγαλόνοια αὐτῆς προώριστο νὰ διατρέξῃ τὸ σύμπαν μετ' ὀρμῆς μεγαλαουργοῦ, οὐδὰμοῦ δ' εὐρίσκουσα κώλυμα, νὰ περιπέταται μετέωρος ὑπερῶνα λαῶν κατακτηθέντων. Ὅντως δ' ἐκ τῆς ἱερᾶς ἀκρας τῆς Ἀκροπόλεως— καὶ ἐν τούτῳ δὲν ἠπατῶντο αἱ Ἀθῆναι— ἐμελλεν ἢ Νίκη νὰ ἐξορμήσῃ ὡς ἀετός, ὤκακονους καὶ ἔρη διασχίζουσα, καταλείπουσα δ' ἐν τῷ στενῷ σηκῷ τὸ καμπύλαιον ξόανον, τὸ οὐδεμίαν ἔχον σχέσιν πρὸς τὴν ἀληθῆ Ἀθηνᾶν, πρὸς τὸ ἰδεῶδες καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Ἡ κοσμοπολιτικὴ καὶ παναρίστη τέχνη ἐξέπτη ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, ἐκ τοῦ ἀγλαοῦ βράχου, ἐν ᾧ ὁ Ἰκτινὸς καὶ ὁ Φειδίας ἔστησαν τὸν Παρθενῶνα.

Ἐξερχόμενοι τῆς μεγάλης τῶν Προπυλαίων αἰθούσης, εὐρισκόμεθα ἐν ἀπλέτῳ φωτὶ, ὑπὸ τὸν εὐρύν οὐρανόν. Φθάνομεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, ὁπόθεν εἰσι σύνοπτα τὰ κυανουγῆ τῆς θαλάσσης πλάτη, τὸ ἀττικὸν πεδίον, ὁ ὀλιγόδενδρος Ὑμηττός, ἡ μελανωπὴ σειρὰ τῆς Πάρνηθος, οἱ ὄζεις τοῦ Λυκαβηττοῦ βράχοι, αἱ λευκαὶ οἰκίαι τῶν Ἀθηνῶν, αἱ εἰς Μαραθῶνα καὶ εἰς Ἐλευσίνα ἀγροῦσαι ὄδοι, κρυπτόμεναι ἐνιαχοῦ ἐν ταῖς πτυχαῖς τῶν ὄρειων, περατέρῳ δὲ ἡ ἀρμονικὴ διαγραφὴ τοῦ Πεντελικῆ. Ἐν τῷ καλλιλαμπεῖ ἐκείνῳ χώρῳ περισταται ἀφῆνης ἐνώπιόν σου τὸ θαυμασιώτατον καὶ φοβερῶτατον ἄμα τῶν ἐρειπίων, ὁ Παρθενῶν, ὁ κατακραυγιθὲς ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν, ἀτιμωθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων, ληστευθεὶς ὑπὸ τοῦ λόρδου Ἐλγιν, τὸ θῦμα τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ χρόνου, ἡμιπεπτωκῶς, φέρων ἀπανταχοῦ τὰ σημεῖα ἱεροσύλου λώθης, κατὰ μέστος συντρίμματων, ὡσεὶ δεινότατος σεισμὸς ἠγωνίσθη λυσσῶδῶς νὰ ἐπισωρεύσῃ ἐπάλληλα θρύμματα ἀγαλμάτων καὶ κιόνων· καὶ ὅμως ὄρθων τὸν θριγκῶν καὶ τὰ λείψανα τῶν κιόνων μετὰ τηλικούτου μεγαλείου, ὡστε θάμβος αἰφνίδιον πὲ καταλαμβάνεται, ὡς συνέβη βεβαίως εἰς πάντας τοὺς φιλοκάλους ἀνδρας, αἵτινες ἀπὸ διαχιλίων ἐτῶν ἔστησαν ἐν τῇ θέσει, ἐν ᾗ εὐρισκόμεθα ἡμεῖς, ἐνώπιον τῶν ἐκπεπυρρωμένων ὑπο τοῦ ἡλίου στύλων, καὶ οἵτινες βεβαίως ἐκλίναν, ὡς ἡμεῖς, εὐλαδῶς τὴν κεφαλὴν πρὸ τῆς ὀπτασίας τοῦ ἀπαρραμύλλου καλοῦ.

Τὸ σχέδιον τοῦ Παρθενῶνος ἦτο ἀπλοῦν ὁ καὶ εἶναι ὀκτάστατος περιπέτερος· ὁ σηκὸς χωρίζεται εἰς δύο οἰκήματα, τὸν ναὸν τῶν Ἑκατόμπεδον, ἐν ᾧ ὑπῆρχεν ἡ κολοσσιακὴ Ἀθηνᾶ τοῦ Φειδίου, τὸ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος ἀριστοτέχνημα, καὶ τὸν ὑποσώδομον πρὸς δυσμῶν, ὅπου ἐφυλάσσοντο τὰ δημόσια χρήματα. Τὸ ἀνατολικὸν ἀέτωμα ἐκασμεῖτο διὰ συστήματος ἀγαλμάτων, ἔργων τοῦ Φειδίου καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, τοῦ Ἀλκαμένους, τοῦ Ἀγορακρίτου, τοῦ Νησιώτου καὶ τοῦ Παιωνίου, ἐξέδχων καλλιτεχνῶν, ὧν τὴν δόξαν ἀπεροφόρησαν, οὕτως εἰπεῖν, ἡ τοῦ διδασκάλου δόξα. Ἐκ τῶν ἀγαλμάτων ἐκείνων ἄλλα μὲν παντελῶς ἐξηφανίσθησαν, ἄλλα δὲ περισώθησαν κλοθεθὰ καὶ ἀγνώριστα· τὰ κάλλιστα τούτων, ἀθάνατα διδασκλήρια τῶν γλυπτῶν, ἡ Δημήτηρ καὶ ἡ Κόρη, ὁ Ἡρακλῆς, ἡ Ἴρις, αἱ τρεῖς Μοῖραι, κοσμοῦσι τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον¹. Ἐν τῇ περι τὸν σηκὸν ζυφόρος περισταται ἡ πομπὴ τῶν Παναθηναίων· ἐν δὲ τῷ πρὸς δυσμῶν ἀετῷ, οἱ αὐτοὶ καλλιτέχνηαι, ἀπεικόνισαν τὴν ὑπὲρ τῆς γῆς κριδα τοῦ Ποσειδῶνος πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν· ἐκ πάντων τῶν ἀγαλμάτων τῆς μεγάλης ταύτης συνθέσεως δύο μόνον ἀπέμειναν κατὰ χώραν, τὸ τοῦ Κέκροπος μετὰ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἀγλαύρου². Τὴν αὐτὴν ὑπέστησαν τύχην καὶ αἱ μετόπαι, ὧν ἐνταῦθα μὲν εὐρίσκονται νῦν ἐν Λονδίῳ, ἄλλαι δὲ κατὰ χώραν, ἀλλὰ τοσοῦτον λελωθῆμεναι, ὥστε δυσκλῶς διορατὰι τὸ ἀρχικὸν σχῆμα αὐτῶν· αἱ πλεῖστα τῶν κιόνων κατέπεσαν, αἱ δὲ περιλειπούμεναι ἀνίστανται γυμναὶ τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ κῆσμου αὐτῶν. Ὅμως ὁ Παρθενῶν καὶ οὕτω παρουσιάζεται ὑπέρτερος πάντων τῶν ἄλλων ἐν τῷ κόσμῳ μνημείων καὶ μένει ὡσπερ στερρὰ ἀπόδειξις τῆς ἰσχύος καὶ τῆς χάριτος τοῦ ἰδεώδους.

¹ Ὅπότερον τῶν αἰσθημάτων, ἡ λύπη ἐπι

1. Ὅθεν θετικὸν γνώσκωμεν περὶ τῶν ποιησάντων τὴν πλαστικὸν κόσμον τοῦ Παρθενῶνος· ὑποτίθει δὲ μὲν ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ φειδικὸν ἐργαστήριον, καὶ τοὶ τὰ περιφανῆ ἀνάγλυφα τῶν μετοπῶν φαίνονται προσεγγίζοντα μᾶλλον τῷ τρόπῳ τοῦ Μύρωνος. Ἄλλ' οὐτε ὁ Ἀλκαμένης, οὐτε ὁ Παιωνίος εἰργάσθησαν ἐν τῷ Παρθενῶνι, ὡς ἔστιν εἰκάσαι ἐκ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ εἰρησθέντων ἔργων αὐτῶν· ἥμισυ δὲ ὁ Νησιώτης, ὅστις ἦν πιθανῶς προγενέστερος τοῦ Φειδίου. Σ.τ.Μ.

2. Τὴν τοιαύτην ἐρμηνείαν τῶν ἀγαλμάτων τῆς ἀνατολικῆς ἀετώματος ὀλίγοι ἀσπάζονται νῦν. Ἐν γένει ὅμως τηλικαύτη εἶναι ἡ τῶν ἀρχαιολόγων διαφωνία περὶ τῶν ἀπεικονιζομένων ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀεικονιζομένοις τοῦ ἀετώματος, καὶ τοσαῦτα σωρεύονται ἐπιχειρήματα πρὸς καταπολέμησιν ἢ ὑπεράσπισιν ἐκάστης γνώμης, ὥστε τὸ γε νῦν ἔχει φαίνεται ἀδύνατον ἢ μετὰ τινος πιθανότητος ἐξηγήσας τῶν λεπτομερειῶν τῆς ὄλης συνθέσεως. Σ.τ.Μ.

3. Ἡ μᾶλλον τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς Ὑγίειας, κατὰ τὰς νεωτέρας εἰκασίας Σ.τ.Μ.

τοῖς ἀπολεσθεῖσιν, ἢ ὁ ἐνθουσιασμὸς ἐν ἐγείρουσι τὰ περισωθέντα, κινεῖ ἰσχυρότερον τὴν ψυχὴν τοῦ θεωροῦντος τὸν ναὸν τῆς πολιούχου θεᾶς; Ἀμφότερα ἐξ ἴσου μετρωρίζουσι τὴν διάνοιαν· οὐδεὶς δύναται νὰ φαντασθῇ ὁπίσας περιπετεῖας ὑπέστησαν ἐν τῇ σειρᾷ τῶν αἰώνων τὰ ἔργα τῶν ἀθανάτων τεχνιτῶν. Ἐν ἀρχῇ μάλιστα ὑπολαμβάνεις, ὅτι ἔχεις ἐνώπιόν σου ἀμορφον σωρείαν συντριμμάτων. Ἄλλὰ μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον οἱ ὀφθαλμοὶ συνειθίζουσι εἰς τὸ θέαμα τῆς ἀταξίας, καὶ ἐπανευρίσκουσι τὴν ἀρμονίαν ἐν ταῖς κεκομμέναις γραμματῖς· βολιμυθὸν ἢ διάνοια συμπληροῖ τὰ ἐλλειπῆ ἀρχιτεκτονικὰ σχήματα, καὶ ἐκ τοῦ ἀτελοῦς περιστυλίου, ἐκ τοῦ ἡμιπτύτου θριγκοῦ, ἐκ τῶν κατερρηκῶτων τοίχων ἢ φαντασά ἀνοικοδομεῖ τὸ ἱερὸν τέμενος, ὑπερβόλῃμαζον οἱ συμπολίται τοῦ Περικλέους. Ἐπαναβλέπεις δὲ τότε ἐν τῷ ἀκεραίῳ τὴν τῶν κιόνων συστάδα καὶ ὀρθίους τοὺς τοίχους τοῦ ναοῦ κοσμομένου ὑπὸ τῶν ἀναγλύφων τῶν ζυφῶρων, καὶ τῶν θριγκῶν μετὰ τῶν μετοπῶν καὶ τῶν γραπτῶν ποικιλμάτων· ὁ ἀκάνθος τῆς ἡγεμόνος κεραμίδος ἐπιστέφει τὴν πρὸς τὰ ἄνω γωνίαν τῶν ἀετῶν, αἱ δ' ἐν τῷ ἐπιστυλίῳ προσηλωμένοι χρυσαὶ ἀσπίδες ἀπαστρέπτουσι ἄνω τῆς εἰσόδου. Τὰ ἔργα τοῦ Φειδίου ἀναπτύσσουσι τὰς ἀρμονικὰς μορφὰς αὐτῶν· οἱ τοῦ Φοίβου ἵπποι ὀρθοῦνται προτάσσοντες τὰ ὑπερήφανα στέρνα τῶν, ἢ δὲ Σελήνη προσκλίνει τὸ κεκμηκὸς σῆμα· θεοὶ καὶ ἥρωες διαγελάσθων αἰγιόγητες, οἱ Ἀθηναῖοι νεανίαι τῆς ζυφόρου καλπάζουσι ἐπὶ θυμοειδῶν κελήτων, οἱ Λακίθαι μάχονται πρὸς τοὺς Κενταύρους, ζωηρῶς δ' ἀπεικονίζονται ἐπισηδία ἡρωικὰ ἐνδόξων μαχῶν τῶν Ἀθηναίων. Ἐν τῷ ἀνοικτῷ σηκῷ εἰσὶ σεσωρευμένα περὶ τοῦ βόθρου τῆς χρυσελεφαντίνης τοῦ Φειδίου Ἀθηνᾶς, μυρία πολύτιμα ἀνάθηματα ἢ τρόπαια, ὁ αἰχμάλωτος δίφρος τοῦ Εὐρέου, τὰ ἀνατεθειμένα τῇ θεᾷ ὅπλα ὑπὸ τῶν περικλεῶν ἀνδρῶν, ὧν τὸν βίον ἰστόρησεν ὁ Πλούταρχος, χρυσαὶ τρίποδες, σκευὴ χαλκᾶ καὶ μνημόσυνα τῶν μηδικῶν πολέμων¹. Ἐξῶθεν δὲ ἀνάριθμος ἀγαλμάτων πληθὺς, ὁ Ζεὺς τοῦ Λεωχέρους, ὁ Παρνόπιος Ἀπόλλων τοῦ Φειδίου, ὁ Ἀνακρέων, ὁ Ἐόνθιππος, ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ποσειδῶν, ἡ Ἴω, ἡ Πρόκνη καὶ τοσαῦτα ἄλλα! Ὁλόκληρος ἡ ἐπιχείρις μυθολογία, ὁ Ὀ-

1. Κατὰ τὰς ῥητὰς μαρτυρίας ἀρχαίων συγγραφέων, τὰ μηδικὰ σκευα, ὅπλα ἐνδόξων ἀνδρῶν καὶ μνημόσυνα τοῦ παρελθόντος ἀνέκλειτο οὐχὶ ἐν τῷ Παρθενῶνι, ἀλλ' ἐν τῷ ναῷ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς, τῷ Ἡρωσείῳ. Χωρῖον δὲ τι τοῦ Ἄρκακρατίωνος, ἀναφέρων ὅτι ὁ ἀργυρόπους δίφρος τοῦ Εὐρέου ἀνέκλειτο ἐν τῷ Παρθενῶνι, θεωρεῖται ἐσθαρμένον· πιθανωτάτη δ' ἐστὶν ἡ διόρθωσις τοῦ Michaelis «εἰς τὸν ἀρχαῖον ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς» ἀντὶ τοῦ φερομένου ἐν τοῖς χειρογράφοις «εἰς τὸν Παρθενῶνα τῆς Ἀθηνᾶς». Σ.τ.Μ.

λυμπος, ἐπιφοιτήσας εἰς τὴν γῆν, οἱ θελκτικοὶ μῦθοι, οἱ πολεμισταί, οἱ παιηταὶ ζῶσιν ἐν τῷ μαρμάρῳ, παρουσιάζουσι δὲ τῷ δῆμῳ τῶν Ἀθηναίων τὴν εἰκόνα τῶν θεῶν οὕς λατρεύει, τὴν ἀναπαράστασιν τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ, τὴν χρυσαυγῆ πραγμάτων τῶν ἐνείρων του. Καὶ ἐπαναβλέπεις τότε τὰς ἐορτὰς τῶν Παναθηναίων, τὴν πομπὴν τῶν λευχειμόνων παρθένων καὶ ἐφήβων, χωρῶντων ὑπ' αἰλοῖς καὶ λύρα ἐν τοῖς ἱεροῖς περιβόλοις, πρὸς τοὺς μαρμαρίνους θεοὺς, ῥυθμιζόντων δὲ τὸ βῆμα, τὰς κινήσεις, τὴν στάσιν πρὸς τὸ μέλος τῆς σεμνῆς μουσικῆς. Κατανοεῖς δὲ τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἐνεποιεῖ εἰς τὰς ψυχὰς τοιαῦτα ἐξάϊσιον θέαμα, καὶ ἡ φαντασία μετὰγει σε εἰς τοὺς μοναδικούς ἐν τῇ παγκοσμίᾳ ἱστορίᾳ χρόνους ἐκείνους, καθ' οὓς ὁ ἀθηναϊκὸς πολιτισμὸς συνεκέντρωσεν ἐπὶ τοῦ βόθρου τῆς Ἀκροπόλεως πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, ἀπαντας τοὺς τύπους τοῦ πλαστικοῦ ἰδεώδους, τὸ θαυμασιώτατον σύνολον ἐξ ὧν ἐθεώρησέ ποτε ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπου! Ὅποιαι σκηναὶ, ὁποῖα ἔργα, ἀφ' οὗ σήμερον ἐν τῷ ἡρημωμένῳ χώρῳ τῆς Ἀκροπόλεως, ἡ μνήμη αὐτῶν, ἡ φανταστικὴ ἀναπαράστασις, ἀλλὰ τί λέγω! ἡ σκιά τῶν μόνῃ συνταράσσει ἀκόμη καὶ κατακλητὶ καὶ ἡλεκτρίζει ἡμᾶς!

Καὶ ὅμως ἡ ἀφειδὴς πίστις, μὴ ἀρκουμένη εἰς τὴν συναγωγὴν τοσοῦτων θαυμασίων, ἐκτιπεν ἀριστερόθεν τοῦ Παρθενῶνος ἕτερον ναὸν, τὸ Ἐρέχθειον, ἐν τῇ νοτίῳ δὲ πλευρᾷ τοῦ ναοῦ τούτου, οὗ νῦν δυσχερῶς διακρίνεται ἡ ἐσωτερικὴ διάταξις, ἡγεῖρε πρὸστασιν κενότροπον ἄμα καὶ χαριστάτην, κῆρας βαινούσας ἐφ' ὑψηλοῦ στυλοβάτου, ἀνεχούσας δὲ διὰ τῆς κεφαλῆς, τὸ ἐπιστύλιον. Βεβαίως πολλὰ περιεργότατα τῆς παλαιᾶς λατρείας μνημεῖα ἀνέκλειτο ἐν τῷ Ἐρεχθείῳ, εἴα τὸ διμπετὲς τῆς Ἀθηνᾶς ξόανον, ὁ ἐκ ξύλου Ἐρμῆς, Κέκροπος λεγόμενον ἀνάθημα, ὁ πανάρχαιος ὀκλαδίας δίφρος, ὁ ὑπὸ Δαιδάλου ποιηθεὶς ἐν αὐτῷ ἦτο τὸ θαυμάσιον ἔργον Καλλιμάχου τοῦ κατατηξίτεχνου, ὁ ἄσβεστος χρυσοῦς λύχνος, οὗ ὑπερθενο φοινῆς χαλκοῦς ἀνθήκων εἰς τὸν ὄροφον ἀνέστα τὴν ἀμπίδα· γλυπτὰ ἀνθέων πλέγματα καὶ ἔγκαυστοι ποικιλίαι ἐκόσμουσαν τὰ κιονόκρανα· περὶ τὸν σηκὸν περιέθετο ζυφόρος μέλανας ἐλευσινίου λίθου, ἔχουσα γάμοφιν προσηρμοσμένα πρόστυπα ζώδια ἐκ λευκοῦ μαρμαρίου· ἐξαισίου γραφαὶ ἐλάμπρουν τοὺς τοίχους· ἐνταῦθα ἦσαν ὁ τάφος τοῦ Κέκροπος, ὁ τοῦ Ἐριχθονίου καὶ βωμοὶ θεῶν, καὶ ἡ ἱερὰ ἐλαία, καὶ ἡ τοῦ Ποσειδῶνος θάλασσα· καὶ πληθὺς δὲ μνημείων καὶ μυστηριωδῶν πραγμάτων, τιμαλφῶν τῇ θρησκείᾳ, τῷ μύθῳ ἢ τῇ ἱστορίᾳ ἐπλούτισαν καὶ ἐκάλλυον τὸ ἱερὸν οἰκημα· ἀλλ' αἱ Καρμῶτιδες ἐμποιοῦσι λήθη τῶν ἐκλειπτότων,

τὸ περισωθὲν ἔργον διασκεδάσει τὴν λύπην, ἣν ἐγείρουσιν αἱ τοῦ χρόνου ὑβρεῖς. Ἡ τετραγώνος πρόστασις, ἐφ' ἣν αἱ ἀθάνατοι κῆραι, παρουσιάζονται πρῶτη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τέσσαρες αὐτῶν ἀνέχουσι τὸ ἐπιστύλιον τοῦ μεταπυ, αἱ δὲ λοιπαὶ δύο τὰς πλευράς. Ὁ λέρδος Ἐλιγν, οὗ τάπασιαι ἔχνη ἀπαντῶσι πανταχῶς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἀπεκόμισε τὴν μίαν τούτων, ἐδέησε δὲ ν' ἀντικατασταθῇ αὐτῇ δι' ἐκμαγεῖου· αἱ ἄλλαι πέντε εἰσὶν ἔργα τοῦ Ἀθηναίου τεχνίτου. Εἶνε τὰ μόνῃ ἀγάλματα, ἄτινα περισώθησαν ἀκέρατα ἐν τῇ Ἀκροπόλει· ὄρθαι, ἀπαλοπλόκαμοι, περιβεβλημένοι μακρὰν πολύπτυχον ἐσθήτην, κάμπτουσαι ἡρέμα τὸ γόνυ ἐκάστη ἀντιθέτως τῆς πλησίον πρὸς ἀποφυγὴν μονοταγίας, κέχωρισμένοι ἀλλήλων τόσον ὥστε νὰ φαίνωνται ἀποτελοῦσαι συμπλεγμα, καίπερ οὐσαὶ μεμονωμέναι, σχηματίζουσι πᾶσαι αἰθέριον τι οἰκοδόμημα. Θεληκτικαὶ ἀδελφαί, ἀγὰ πλάσματα εὐγενούς καὶ σεναρῆς φαντασίας, αἱ παρθέναι κλίνουσι ἡρέμα τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὸ βῆρος τοῦ περιερούς κιονόκρανου, καὶ φαίνονται ὅτι ἀπανητὶ καὶ βεδῶδες βαστάζουσιν αὐτὰ. Νομίζεις δὲ μᾶλλον, ὅτι φέρουσι τὴν μυστικὴν κίστην ἐν τῇ ἐορτῇ τῆς Θεοῦ καὶ οὐχὶ ὅτι στήρίζουσι τὸ ἐπιστύλιον. Οὐδὲ φαίνεται μοι πιστευτόν, ὅτι ὁ καλλιτέχνης ἠθέλησεν, ὡς διατείνεται ὁ Βιτρούβιος, νὰ παραστήσῃ αἰχμάλωτους γυναῖκας ἐκ Καρυῶν τῆς Λακωνικῆς. Αἱ δούλαι δὲν ἔχουσι τοιαύτην εὐπρέπειαν κάλλους, τοιαύτην ἀγνῆν καὶ σεμνὴν χάριτα, τοιαύτην γλυκύτητα γραμμῶν. Τὰ πάντα τούναντιον καταδεικνύουσι νεανίδα ἐλευθέρων, ἄρῶσαν ἱερὸν τινα τελετήν. Ἰλαραὶ ἄμα καὶ αὐστηραὶ τὸ ἦθος, ἐκφράζουσιν αἰδήμονα σοβαρότητα καὶ ταυτοχρόνως τὴν ἀρρητον ἐκείνην γάλην, ἣν οἱ Ἕλληνες καλλιτέχνηαι ἐπίστανον· νάποτυπῶσιν εἰς τὰ ἔργα αὐτῶν. Διήλθον αἰῶνας μακροῦς καὶ εἶδον καταρρέοντας ἐνώπιον αὐτῶν τοὺς ναοὺς ὑφ' ὧν περιεκυκλοῦντο· αἱ μαρμαρίναι σύντροφοὶ τῶν κατεβραύσθησαν ὑπὸ τῆς σφύρας τῶν βαρβάρων καὶ ὑπὸ τῶν ἐνετικῶν βομβῶν· ἀλλ' οὐδὲν ἐτάραξε τὴν θείαν ἡσυχίαν αὐτῶν, καὶ θεωροῦσιν ἡμᾶς σήμερον παρὰ τοὺς πόδας τῶν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀπαλοῦς καὶ κα-

1. Ἡ γνώμη τοῦ συγγραφέως ἐστὶν ἀνεπίδεκτος ἀμφισβήτησεως. Πρὸ μιᾶς περίπου ἑκατονταετηρίδος ὁ Ἀσίγκ, καὶ πολλοὶ ἄλλοι μετ' αὐτῶν, κατίθεισαν τὸ ἀπὸ τῶν καὶ μισθῶν τοῦ ἰσχυρισμοῦ τοῦ Πιτρούβιου. Πρὸ τεσσαράκοντα δὲ καὶ πλέον ἐτῶν ὁ Büttiger ἐγνωμάτευσε ὅτι τὰ ἐν τῷ Πανδροςείῳ ἀγάλματα ἀπεικονίζουσι Κανηφόρους· ὁ δὲ Κ. Ο. Μάλλερ καὶ ἄλλοι ἀρχαιολόγοι εἰκάζουσιν, ὅτι εἰσὶ μᾶλλον παρωστίαι παρθένων ἐκ τῆς πομπῆς τῶν Παναθηναίων. Σημειωτέον προσεῖτι ὅτι τὰ ἀγάλματα ταῦτα καταχρηστικῶς ἐκλήθησαν Καρῶτιδες ὑπὸ τῶν νεωτέρων, διότι ἀρχαία τις ἐπιγραφή τοῦ Ἐρεχθείου, ἐν ᾗ γίνεσται μνεία τούτων, τὰς θυράδας ἀπὸ τῆς Κόρας. Σ.τ.Μ.

ταφρονητικής υπεροχής, ἣν ὁ καλλιτέχνης, οἰονοει προκισθόμενος τὰς μελλούσας δοκιμασίας αὐτῶν, ἀπὸ τῶν χρόνων ἤδη τοῦ Φειδίου καὶ τοῦ Πλάτωνος, ἀπετύπων ἐπὶ τῶν ἀπλανῶν ὀμμάτων καὶ τῆς αἰωνίου ἀταραξίας αὐτῶν.

[Ἰστορικὴ τῆ τέχνης].

N. P. ΠΟΛΙΤΗΣ.

ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑΙΛΟΥΡΟΥ

Τὰ κατωτέρω περίεργα ἱστορήματα περὶ αἰλίουρου ἐξάγονται αὐθις ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ κ. Φ. Λεωνομάου, «La grande Histoire», οὗτινος καὶ ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ ἐμνημονώσαμεν. Ἀφηγηθόμενος ὁ ἔξοχος οὗτος ἀρχαιολόγος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς πόλεως τοῦ Τάραντος τὰ τῆς ἐν αὐτῇ κερμαποίας, καὶ τὰ τῶν τύπων καὶ εἰκόνων τῶν ταραντινῶν ἀγγείων, ἐπιφέρει ἐν κεφαλῇ δεκάτῳ:

«Ἐπειδὴ ὁ λόγος ἠγάγεν ἡμᾶς εἰς τὰ εἰκονισμένα ἀγγεῖα, τὰ τέως γνωστὰ ὡς ἀπουλιανά ἢ λευκανιανά, ἀλλ' ὄντα καταγωγῆς κυρίως ταραντινῆς, ἃς πραγματευθῶμεν γεγονότος περιέργου, ὅπερ ἐκ τῶν ἀγγείων τούτων ἐξάγεται, προσεπιμαρτυρούμενον καὶ ὑπὸ τῶν νομισμάτων, ὅτι δὴλα δὴ οἱ Ταραντινοὶ, μόνου τῶν Ἑλλήνων, εἶχον ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν τὸν αἰλίουρον ὡς ζῶον κατοικίδιον.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῆς ἸΒ' δυναστείας, ὅ ἐστι πρὸ 3000 ἐτῶν, ἐκέκτηντο τὸν αἰλίουρον, παραλαβόντες, φαίνεται, τότε ἐκ τῶν χωρῶν τοῦ Ἄνω Νείλου, καὶ ἀποδώσαντες αὐτῷ τὸν χαρακτηριστὴρα ἱεροῦ ζῴου, ἐνταύτῳ δὲ καὶ οἰκιακοῦ. Ἐκτοτε ἢ συνήθεια τοῦ τρέφειν αἰλίουρους κατέστη ἐν τῶν κυρίων χαρακτηριστικῶν τοῦ Αἰγυπτιακοῦ βίου, καὶ διατηρήθη ἐπὶ πολὺ ἰδιόζουσα ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν.

Ὁ κατοικίδιος αἰλίουρος δὲν μνημονεύεται οὐδὲ ἀπαξ ἐν τῇ Βίβλῳ, καὶ ἀγνωστον ἂν ἔσχε ποτὲ ὄνομα ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ. Ὡσαύτως ἴχνος τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ δὲν εὐρίσκειται ἐν ταῖς βιβλίαις καὶ τοῖς παραστατικῶς μνημείοις τῶν Βαβυλωνίων καὶ Ἀσσυρίων. Τὸ ζῶον τοῦτο οἱ Ἄριοι ὠσαύτως δὲν εἶχον ἐξημερωμένον ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῶν ἱστορικῇ περιόδῳ, πρὸ τῆς διασπάσεως αὐτῶν εἰς πολλοὺς κλάδους. Ἡ ἐξοδος τοῦ αἰλίουρου εἰς τὸν πολιτισμὸν τοῦ κόσμου τῆς ἀρχαιότητος, καὶ ἢ διασπορά αὐτοῦ εἰς τὴν Δύσειν ἐγένετο βραδύτατον, ὡς θέλομεν καταδείξει παρακατιόντες.

Ἐν πρώτοις παρατηρήτεον ὅτι ὁ αἰλίουρος τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, οἷος παριστάται ἐν τοῖς μνημείοις καὶ μομίαις, διαφέρει κατ' εἶδος τοῦ ἡμετέρου κοινοῦ αἰλίουρου, ὅστις κατάγεται ἐκ τοῦ ἀγρίου αἰλίουρου τῶν δασῶν μας (Felis castus L.) ἐνῶ κατὰ τὸν Rüppel, ὁ κατοικίδιος αἰλίουρος τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων κατήγετο ἐκ τοῦ Felis maniculata, εἰδους ζῶντος ἐτι ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει ἐν τῇ Ἄνω Νοβίᾳ ἢ ἐν τῇ Αἰγυπτίῳ Σουδάν. Ἀληθές ἐστι τινὲς τῶν παρ' ἡμῖν ποικιλιῶν τοῦ αἰλίουρου, ἐν ἄλλαις ὁ αἰ-

λίουρος τῆς Ἰσπανίας, ὅς ἢ ἀρχὴ ἀνάγεται ἐν τῇ Ἰβηρικῇ χερσονήσῳ εἰς τὰς ἀραβικὰς εἰσβολὰς, προέρχονται ἐκ τῆς νοθεύσεως τῶν ἀνω δύο εἰδῶν. Ἐγένετο λοιπὸν εἰς Εὐρώπην εἰσαγωγή ἐν ταύτῃ καὶ τοῦ ἀρχαίου αἰγυπτιακοῦ αἰλίουρου καὶ ἐξημέρωσις τοῦ ἀγρίου, ὅστις ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει εἶνε ἰθαγενὴς τῶν δασῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ τὸν ὅποιον οἱ κάτοικοι τῶν παραλιμνίων χωρίων τῆς Ἑλβετίας ἐθήρευον καὶ ἐτρωγον ὡς θήραμα. Ἐκ τούτων προκύπτει συμπέρασμα ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἐὰν ὁ αἰλίουρος ὡς ζῶον κατοικίδιον εἶνε νέον ἐν Εὐρώπῃ, κατ' ἀρχὰς ἐγένετο ἢ εἰσαγωγή τοῦ ξένου εἶδους, καὶ ὅτι κατὰ μίμησιν ἐγένετο κατόπιν ἀρχὴ ἐξημερώσεως τοῦ ἰθαγενοῦς ἀγρίου εἶδους τῆς Εὐρώπης. Τὸ αὐτὸ συνέβη εἰς τοὺς Σημίτας, καὶ ὁ Ἄραψ συγγραφεὺς Καζβίνης διακρίνει ὡς δύο ζῶα, ὄλως διάφορα, τὸν ξένης καταγωγῆς κατοικίδιον αἰλίουρον, καὶ τὸν ἀγρίον τῆς δυτικῆς Ἀσίας, ὅστις εἶνε ὅμοιος τῷ σήμερον παρ' ἡμῖν διατηρούμενῳ.

Πλὴν τῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ Τάραντος, ἃς θέλω ἀναφέρει, ἢ εἰκὼν τοῦ αἰλίουρου δὲν ἀπαντᾷ εἰς οὐδὲν μνημεῖον τῆς ἐλληνικῆς τέχνης. Οὕτω δὲ πάντες οἱ συγγραφεῖς τῆς Ἀπτικῆς περιόδου θεωροῦσι τὸν αἰλίουρον (ἐκ τοῦ κίλλου καὶ οὐρά, δὴλα δὴ τὸ ζῶον, ὅπερ ἀφρετὴν οὐράν του) ὡς ζῶον ἀγρίον, βιοῦν εἰς τὰ δάση τῆς Ἑλλάδος. Τοιοῦτος περιγράφεται ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἐγίνωσκον αὐτὸν ὡς κατοικίδιον μόνον ἐν Αἰγύπτῳ, ἐνθα ὁ Ἡρόδοτος σημειοῖ τὸν ἱερὸν αὐτοῦ χαρακτηριστῆρα. Ἐθεώρουσι δ' αὐτὸν ἄλλως, καὶ ὡς ἀποκλειστικῶς ζῶον κακοποιῶν, ὅπερ ἐζήτουν νὰ καταστρέφωσι, καὶ μὴ χρῆσιμον παρὰ μόνον διὰ τὸ δέρμα. Εἰς τῶν κομικῶν ἔφερον ἐπὶ σκηνῆς Ἑλληνα καὶ Αἰγύπτιον. Ὁ Ἑλληνας συγκρίνων τὰ ἦθη τῶν δύο λαῶν, ἔλεγεν: «Ἐὰν ἰδῆς αἰλίουρον νὰ ὑποφέρει, συγκινεῖσαι, ἐγὼ αἰσθάνομαι εὐχαρίστησιν νὰ φονεύω αὐτὸν καὶ ἐκδέρω».

Οἱ Ἕλληνες πρὸς καταστροφὴν τῶν ποντικῶν, εἶχον ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν τὴν νυφίτσαν, ἣτις ὅμως διατέλει οὐσα ἐν αὐταῖς ἐν καταστάσει οὐχὶ τόσοσ ἡμέρῳ. Αἱ ἀποδείξεις ὡς πρὸς τοῦτο εἶνε σαφεῖς, καὶ ἀρκεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τις ὅ,τι γράφει ὁ Dureau de La Malle ἐν τοῖς «Annales des sciences naturelles» τοῦ 1829, καὶ ὁ καθηγητὴς Rolleston ἐν τῷ Journal of anatomy and physiology τῆς Κανταβριγίας τοῦ 1868. Ἡ νυφίτσα, ἢ τὸ στήθος ἔχουσα λευκὸν, ἐν καταστάσει ἡμέρῳ ἐκαλεῖτο γαλιῆ, ὄνομα ὅπερ διετήρησεν ἐν τῇ νεοελληνικῇ καλουμένη γαλίτσα καὶ γαλίδα. Ἐτερον δὲ εἶδος ἔκτιδος, τὸ κουνάδι, (ἢ ἀτσιδί τῶν Βυζαντινῶν, ἢ ζουρίδα τῶν Κρητῶν, ἢ Ἰσως καὶ σαμουῖρι Σ. Μ.) ὁ θεσφουρὸν ὡς ἀνεπίδεκτον ἐξημερώσεως, διακρίνετο ὑπὸ τὸ ὄνομα γαλιῆ ἀγρία ἢ ἔκτις ἢ

τελευταία λέξις διατηρεῖται ἐτι ἐν ταῖς Κυκλάδι ὑπὸ τὸν τύπον ἱκτιδί. Οἱ Βυζαντινοὶ δὲ συγγραφεῖς τοῦ μέσου αἰῶνος πρώτον, ὡς ὁ Μεσχοπούλου, ὠνήμασαν τὸν αἰλίουρον γαλιῆν, ἀφοῦ ἀντικατέστησε τὴν νυφίτσαν, ὡς πρὸς τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς τῶν μυῶν. Ἐν τοῖς ἀρχαίοις δὲ χρόνοις δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὴν ἐννοίαν τὴν πραγματικὴν τῆς λέξεως γαλιῆς.

Ἐνῶ δὲ ἢ Ἑλλὰς ἀπεποιεῖτο ν' ἀποδεχθῇ τὸν αἰλίουρον, προτιμῶσα τὴν γαλιῆν, ἢ ἀνέτρεψε, πρὶν ἢ γίνῃ γνωστὸν αὐτῇ τὸ ζῶον τῆς Αἰγύπτου, οἱ Ἑτροῦσκοὶ διὰ τοῦ θαλασίου ἐμπορίου, ὅπερ ἤσκουν αὐτοὶ οὗτοι, καὶ διὰ τοῦ ἐμπορίου, ὅπερ διετήρουν μετὰ τούτων οἱ Καρχηδόνιοι, παρέλαβον τὸν αἰλίουρον συγχρόνως μετὰ τῶν πολυαριθμῶν τεχνουργημάτων τῆς Αἰγύπτου, θεωροῦντες αὐτὸν ζῶον πολύτιμον, οὗτινος ἢ κτήσις ἐπέζητετο ὡς ἰδιόζουσα πολυτέλεια. Αἱ τοιχογραφίαι πολλῶν τάφων τῶν πόλεων Καιρέας καὶ Ταρκυνίας παριστῶσιν αἰλίουρους ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν πλουσίων μεγαστάνων τῆς Ἑτρούρας (Lucumo), τρέχοντας ὑπὸ τὰς τραπέζας, ἐπὶ τῶν ἀνακλίντρων τῶν αἰθουσῶν μετ' ἄλλων κατοικιδίων ζῴων, ἐνίοτε δὲ ἔχοντας καὶ μὺν εἰς τὸ στόμα. Ἡ τελευταία παράστασις μαρτυρεῖ ὅτι οἱ Ἑτροῦσκοὶ ἐξετίμησαν τὰς ἰδιότητας τοῦ αἰλίουρου ὡς θηρευτοῦ τῶν μυῶν. Πανταχοῦ δὲ εἰκονίζετο ὁ αἰγύπτιος αἰλίουρος, καὶ οὐχὶ ὁ ἰθαγενής.

Οἱ Ταραντινοὶ ὡς πρὸς τὸν αἰλίουρον ἔπραξαν ὅ,τι καὶ οἱ Ἑτροῦσκοὶ, προέβησαν δὲ καὶ εἰς τὸ νὰ δώσωσιν αὐτῷ καὶ θέσιν μᾶλλον οἰκίαν. Ἀποδείξεις δὲ τούτου πραγματικῆς ἐξάγεται, οὐχὶ τόσοσ ἐκ τοῦ νομισματοῦ τοῦ Τάραντος, ἐνθα ἢ εἰκὼν τοῦ ζῴου τούτου φέρεται ὡς τύπος πρόσθετος, σύμβολον ἀτομικῶν ὑπευθύνου ἀρχόντος, διότι ὁ τύπος τοῦ αἰλίουρου ἐν τῷ νομισματι ἠδύνατο νὰ εἶνε καὶ ἀγρίου καὶ ἡμέρου, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξάγεται ἐξ ἄλλων μνημείων, ἅτινα μέχρι τοῦδε δὲν περιεγράφησαν, καὶ τὰ ὅποια ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ σπουδάσω κατὰ τὴν περιοδείαν μου.

Ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ τοῦ Τάραντος, εἶδον μικρὸν ἀγγεῖον καλῆς τέχνης, ἔχον τὸ σχῆμα ἀρυσάλου, ἐφ' οὗ εἶνε εἰκονισμένος ἐφηβος, περιβεβλημένος εὐρὴν χιτῶνα, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ βῆθου, φέρων ὑπὸ μάλῃς ἀλέκτορα μαχητὴν, αἰλίουρος δὲ ἐκ τῆς κνήμης αὐτοῦ ὑφοῖ τὴν κεφαλὴν καὶ ζητεῖ νὰ συλλάβῃ τὸν ἀλέκτορα. Ἡ παράστασις αὕτη ἔχει ὁμοιότητα καταπλητικὴν πρὸς τὸν τύπον καλῶν ἀργυρῶν νομισμάτων τῆς τελειοτάτης τέχνης, ἐφ' ὧν παριστάται ἀφ' ἐνός μὲν ὁ Τάρας καθήμενος ἐπὶ δελφίνος, ἐν ᾧ ἀναγνωρίζεται ἢ προσωποποιία τοῦ δήμου τῆς πόλεως Τάραντος, ἀφ' ἑτέρου δὲ νέος ἀνὴρ καθήμενος, κρατῶν ἐν τῇ

δεξιᾷ πτηνὸν, τὸ ὅποιον αἰλίουρος ζητεῖ νὰ συλλάβῃ, στηριζόμενος ὀρθίως ἐπὶ τοῦ ποδὸς τοῦ νέου. Ἐν τῇ θαυμαστῇ συλλογῇ τοῦ Iatta ἐν Ραύβῳ, δύο ἀγγεῖα (ὑπ' ἀριθ. 1016 καὶ 1555), παριστῶσιν οἰκιακὰς σκηνὰς ἐν τῇ μῆξ εἰκονίζεται νέκ γυνὴ παίζουσα μετὰ αἰλίουρου, ἐν ἔχει εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, ἢ ἑτέρα δὲ ὠσαύτως παριστᾷ γυναῖκα, ἢ ὅποια ἐτέρεπετο δεικνύουσα εἰς αἰλίουρον κάτοπτρον, ὅπως ἰδῇ τὴν εἰκὼνα τοῦ ἀντανακλωμένην. Αἱ παραστάσεις αὗται ἀναμφισβήτητως μαρτυροῦσιν ὅτι οἱ Ταραντινοὶ ἔτρεπον ἰδιόζουσαν ἀγάπην πρὸς τοὺς αἰλίουρους, καὶ ὅτι ἐκόμιζον τούτους ἐξ Αἰγύπτου, ὅπως ἄλλων μερῶν κάτοικοι ἔφερον κυνάρια ἐκ Μελίτης.

Τὸ παράδοξον δὲ εἶνε ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι, καίπερ ἔχοντας τὸ παράδειγμα τῶν Ἑτρούσκων καὶ Ταραντινῶν, πολὺ βραδέως παρεδέχθησαν τὸν αἰλίουρον ὡς ζῶον οἰκιακὸν καὶ θηρευτικὸν τῶν μυῶν. Ἐν ταῖς καιμέναις τῶν συγγραφέων μέχρι τοῦ τέλους τῆς πρώτης ἐκατονταετηρίδος μ.Χ. βλέπομεν ὅτι ἐν ταῖς Ῥωμαϊκαῖς οἰκίαις ἀνετρέφετο ἢ mustela, ἣτις ἦτο αὐτὸ τὸ ζῶον, τὸ καλούμενον γαλιῆ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, κατὰ τὰς μαρτυρίας τοῦ Πλάτου καὶ τοῦ Πλινίου. Τὸ ζῶον τοῦτο ὠνόμαζον κατ' ἀρχὰς felles ἢ felis, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ Οὐάραντος. Ὁ Κολουμέλλας καὶ Φαίδρος μεταχειρίζονται τὸ ὄνομα τοῦτο ὅπως ὠνόμαζον τὴν ἱκτιδα. Ἀπὸ τοῦ τέλους δὲ τῆς Ῥωμαϊκῆς δημοκρατίας, διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου ὠνομάσθη αὐτὸς ὁ κυρίως αἰλίουρος, ὅστις κατέστη γνωστὸς ἔκτοτε τοῖς Ῥωμαίοις. Ὁ Κικέρων μεταχειρίζεται τὸ ὄνομα felis, ὁμιλῶν περὶ τῶν ἱερῶν αἰλίουρων τῆς Αἰγύπτου. Παρὰ Πλινίῳ τὸ ὄνομα felis σημαίνει ὠσαύτως τὸν αἰλίουρον, ἀλλὰ αὐτὸς μνημονεύει τούτου ὡς ζῴου ἀγρίου, καίτοι εἶχεν ἰδεῖ αὐτὸν θηρευόντα ἐν ταῖς οἰκίαις μῦς, καὶ περιέγραψεν ἀκριβῶς τὸν τρόπον, ἐν μεταχειρίζετο πρὸς τοῦτο. Εἶχον δὲ τῶν αἰλίουρους τινὰς, οὓς μετήνεγκον ἐκ τῆς Ἀνατολῆς ὡς ζῶα σπάνια. Ἐπὶ μωσαϊκοῦ τῆς Πομπηίας εἰκονίζεται αἰλίουρος συλλαμβάνων περιστέρον, ἢν ζητεῖ νὰ καταφάγῃ. Εἶνε δὲ οὗτος ὄρατος αἰλίουρος τῆς Περσίας ἢ τῆς Ἀγκύρας, ποικιλία διάφορος τοῦ εἶδους τοῦ αἰγυπτιακοῦ, καὶ ὁμοία ταῖς ἐξημερωθεῖσαις ἐνωρὶς ὑπὸ τῶν Ἀριο-Ἰνδῶν, μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν αὐτῶν εἰς τὰς ἔχθρας τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Γάγγου. Εἰς τὴν αὐτὴν ποικιλίαν τοῦ εἶδους τούτου ἀνήκει καὶ ὁ αἰλίουρος, ὁ εἰκονιζόμενος ἐπὶ ἀναγλύφου Ῥωμαϊκοῦ τοῦ Μουσεῖου τοῦ Κομπιτωλλίου, ἐνθα φαίνεται γυνὴ παίζουσα λύραν καὶ διδάσκουσα αἰλίουρον νὰ χορεύῃ, ἔχουσα ἀνερτημένα εἰς σχοινίον δύο πτηνὰ, τὰ ὅποια ὁ αἰλίουρος ζητεῖ ὀρθίως ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν νὰ φθάσῃ.

Ὁ περὶ τοὺς χρόνους τοῦ Αὐγούστου ἀμμά-

σας Βαβρίας παρεισάγει εις τους μύθους αὐτοῦ τὸν κατοικίδιον αἴλουρον, ἀλλ' οἱ κριτικοὶ ἀνεκάλυψαν πολυαριθμοὺς ἐνδείξεις τῆς συριακῆς καταγωγῆς τῶν μύθων αὐτοῦ. Κατὰ τὴν δευτέραν ἑκατονταετηρίδα μ. Χ., ὁ Αἰλιανὸς γράφει ὅτι ὁ αἴλουρος δύναται νὰ μάθῃ νὰ παραινῆται μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ὅτινες περιποιῶνται αὐτόν. Φαίνεται δὲ ὅτι δὲν ἐγνώριζε τὸ ζῖον ὡς ἔχον τὴν ιδιότητα ταύτην ἢ μόνον ἐν Αἰγύπτῳ. Ὁ Fabretti ἐν τῇ συλλογῇ τῶν ἐπιγραφῶν, παραθέτει καὶ ἐπιτύμβιον λίθον τῆς Ῥώμης, τῆς α' ἢ β' ἑκατονταετηρ. ἐφ' οὗ εἶνε γεγλυμμένος αἴλουρος βαδίζων, πρὸς δὴλωσιν μεταφορικὴν τοῦ ὀνόματος τῆς τεθαμμένης ἐκεῖ Calpurnia Felicula. Τὸ ἐπίθετον Felicula, σημαίνει μικρὸν αἴλουρον, ἀναφαίνεται κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον. Τέλος κατὰ τὴν δ' ἑκατοντ. ἡ χρῆσις τοῦ αἰλουροῦ κατέστη γενικὴ ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ κόσμῳ, ὡς ζῖου οικιακοῦ· συγχρόνως δὲ ἀναφαίνεται καὶ τὸ ἀλλοθὲς ὄνομα catus, ὅφ' ὅ εἶνε γνωστὸν τὸ κατοικίδιον τοῦτο ζῖον. Ἀναφέρεται δὲ πρῶτον ὑπὸ Παλλαδίου, καὶ ἐν ἐπιγράμματι τῆς λατινικῆς ἀνθολογίας.

Ὁ σοφὸς Pictet παραδέχεται μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ πολυμαθείας καὶ αὐθεντίας ὅτι τὰ ὀνόματα τοῦ αἰλουροῦ εἰς πάσας τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὰς ἀρχαίας ρίζας τῆς γλώσσης τῶν Ἀρίων, ἀλλ' ὅτι εἶνε μεταγενέστερα, ὅτι ἔλα παράγονται ἐκ τῆς λατινικῆς catus, ἣτις μετέβη εἰς τὴν γλώσσαν τῶν βυζαντινῶν ὑπὸ τὸν τύπον κάτος. Διὰ τῶν Ῥωμαίων λοιπὸν ἡ κατοικίδιος γαλῆ διασπάρη εἰς τὴν Δύσιν, παραλαβόντων τοῦτων ἐκ τῆς Ἀνατολῆς μετὰ πολλῶν ἄλλων συνηθειῶν τῶν ἀνατολικῶν λαῶν. Ἀλλ' ὁ ἔξοχος φιλόλογος τῆς Γενεύης προβαίνει περαιτέρω, λέγων ὅτι ἡ λέξις catus φέρει ἐν αὐτῇ τὴν ἀποδείξιν τῆς χώρας, ἐξ ἧς οἱ Ῥωμαῖοι τὸ πρῶτον παρέλαβον τὸν κατοικίδιον αἴλουρον, ὡς καὶ ἑτέρας συνηθείας συριακῆς. Catus παράγεται ἐκ τῆς συριακῆς gatō ἀραβιστί gitt.

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ συριακῇ ἡ λέξις cato ἔχει πηγὴν ξενικὴν, μὴ συγγενεῦσαν πρὸς σημιτικὴν ρίζαν. Ἐνταῦθα ὁ Pictet, ἀνερευνῶν τὴν ἱστορίαν τῆς λέξεως, δίδει τὸ νῆμα, τὸ ὀδηγοῦν εἰς ἀνεύρεσιν τοῦ ζῖου ἀπὸ λαοῦ εἰς λαόν. Ἀποδεικνύει δ' ὄντως ὅτι ἡ λέξις ἀρχικῶς προήλθεν ἐκ τῶν ἀφρικανικῶν γλωσσῶν, τῆς τῶν Βορνοῦ, gada, τῆς τῶν Νουβίων, kadiska κτλ. Παρατηρητέον δὲ μόνον ὅτι ἐν τῇ ἀλύσει ταύτῃ τῆς μεταβίβασις τοῦ ὀνόματος διαφεύγει ἢ Αἰγυπτιακῇ γλώσσῃ· διότι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ αἰγυπτιακῇ τὸ ὄνομα τοῦ αἰλουροῦ ἦτο mau καὶ ἐν τῇ κοπτικῇ schau. Ἀλλὰ παρατηροῦντες ὅτι τὸ ἀραβικὸν ὄνομα τοῦ αἰλουροῦ συγγενεῦται πρὸς τὸ ἐν χρῆσει παρὰ τοῖς μεσαιωνικοῖς λα-

οῖς τῆς Αἰγύπτου, ἐξαγομεν πιθανῶς ὅτι διὰ τούτων εἰσήχθη εἰς τοὺς Ἀραβίας διὰ τῆς Ὑμενίας, ἣτις εἶχε συχνὴν ἐπιμιξίαν μετὰ τῶν γειτονικῶν ἀφρικανικῶν παραλίω. Οὕτω δὲ ὁ κατοικίδιος αἴλουρος, ὃν οἱ Σημίται τῶν πανοραχίων χρόνων τῆς Γραφῆς δὲν παρέλαβον ἐκ τῆς Αἰγύπτου, θὰ μετεκομίσθη βραδύτερον ἐκ τῶν χωρῶν τοῦ Ἄνω Νείλου, καὶ ἐκ τῆς Ἀβυσσινίας εἰς τὴν Ἀραβίαν καὶ ἐκ ταύτης εἰς Συρίαν, ἐξ ἧς μετεκομίσθη εἰς Ῥώμην καὶ ἐκ ταύτης εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην.

A. M.

Ἐν τῇ Δελτίῳ τῆς «Βατίς» ἀναφέρομεν ἐκάστη τὰς πρὸς τὸ Μουσεῖον τῆς Σχολῆς τῶν Ἐξειληθῶν γινόμενας δωρεὰς διαφόρων ὄπλων ἢ ἄλλων ἀντικειμένων ἀνηκόντων εἰς ἱστορικὰ πρόσωπα τοῦ μεγάλου Ἰωνικοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821. Τῇ παραλήσει ἡμῶν ἢ διοικήσει τῆς Σχολῆς ἐπιφοιτῆται νὰ μᾶς παραχωρήσῃ κατάλογον τῶν ἀντικειμένων τούτων, ὃν ἐχαρίστως δημοσιεύομεν ἑνταῦθα. Σ.τ.Δ.

Μουσεῖον
ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΩΝ ΕΥΞΕΛΙΘΩΝ

Ἐν τῷ Μουσεῖῳ τούτῳ ὑπάρχουσι κατατεθειμένα τὰ ἐπόμενα ἀντικείμενα:

Τέσσαρα ὄπλα πλατύστομα (τρομπῆνια), ἀνήκοντα εἰς τὰ ναυτικά πλοῖα τοῦ Ἀγῶνος, δωρηθέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν ἐκ τοῦ Νευστάθμου.

Ἐν ῥόπαλον ἐπαργυρωμένον, λάφυρον κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν, ὅπερ ἀνήκει εἰς τὸν Δυνάστην τῶν Ἰωαννίνων Ἀλῆ Πασσάν, καὶ ὅπερ ἐκληροδοτήθη εἰς τὴν κυρίαν Εὐφροσύνην Βαλασμάκη παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς ἀντιστρατήγου Ἀλεξίου Βλαχοπούλου.

Ἐν ζεύγος πιστολίων Ἀλβανικῶν ἀργυρῶν, ἅτινα ἀνήκον εἰς τὸν ἀντιστράτηγον Ἰωάννην Θ. Κολοκοτρώνην, τὸν ἐπικληθέντα Γερραῖον, καὶ δωρηθέντα παρὰ τοῦ κληρονομήσαντος αὐτὰ ἀντισυνταγματάρχου Διοικητοῦ τῆς Σχολῆς κ. Π. Θ. Κολοκοτρώνη.

Τὸ ὄπλον τοῦ ἀντιστρατήγου Ἀλεξίου Βλαχοπούλου, ὅπερ ἔφερε κατὰ τὸν ἀγῶνα, δωρηθὲν παρὰ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ κυρίας Κασσάνδρας Ν. Μιαούλη.

Μία σημαία Τουρκικὴ, κυριευθεῖσα κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατάληψιν τοῦ Ἀγρινίου, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1821, δωρηθεῖσα ὑπὸ τῆς αὐτῆς κυρίας Κασσάνδρας Μιαούλη, εἰς τὴν ἐκληροδοτήθη παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς Ἀλεξίου Βλαχοπούλου.

Κιρκασιανὴ μάχαιρα, ἔχουσα θήκη ἀργυρᾶν καὶ λαβὴν ἐξ ὀστέου, ἐξ ἐνὸς μέρους λευκοῦ καὶ ἐξ ἄλλου μέλανος, ἀνήκουσα εἰς ἀγωνιστὴν τοῦ 1821, ἐδωρήθη παρ' ἀνωμόμου.

Πιστόλιον καὶ παλάσκα ἀργυρᾶ καὶ ἐπιχυρωμένα, ἀνήκοντα εἰς τὸν ἀντιστράτηγον Μαρ-

κρυγιάννην ἐδωρήθησαν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κ. Χρήστου Μακρυγιάννη, ὑπολοχαγοῦ τοῦ Μηχανικοῦ.

Τὸ ὄπλον (καρυσφίλι), ὅπερ ἔφερον ὁ Ἀλέξιος Γρίβας, ὁ ἐπικληθεὶς Γαροδικιώτης, ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κ. Χρήστου Γ. Γρίβα, ὑποσπιστοῦ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως.

Τὸ ὄπλον τοῦ ἀντιστρατήγου Σπύρου Μηλίου, δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κ. Ι. Σ. Μηλίου, ἀντιμοιράρχου τῆς χωροφυλακῆς.

Σπάθη κυρτὴ (πᾶλλα) καὶ ὄπλον πλατύστομον (τρομπόνιον) δωρηθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Δημ. Ἀνδρέου Κουντουριάτη, ἀνήκοντα εἰς τοὺς προγόνους αὐτοῦ κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα.

Ἀργυροῦν ἐπιχυρῶσον πιστόλιον, δωρηθὲν παρὰ τοῦ κ. Γ. Β. Πετμεζᾶ, ὅπερ ἀνήκει εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ Βασίλειον Πετμεζᾶν, καὶ ὅπερ εἶνε τὸ πρῶτον κροτήσαν ὄπλον ἅμα τῇ τελευτῇ τῆς ἐν Ἀγίᾳ Λαύρᾳ τῶν Καλαβρῶτων ὀρκωμοσίας.

Τηλεσκόπιον, ὅπερ ἀνήκει εἰς τὸν κατὰ τὸ 1807 ἐν Ἀσκασίᾳ ἐδρεύοντα Ῥώσον στρατηγόν, Ἑλληνα δὲ τὸ γένος, Παπαδόπουλον, δωρηθὲν παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν ἥρωα Κατσωντῶνην, ὅστις ἐδώρησεν αὐτὸ εἰς τὸν ἐγκριτότερον τότε ὀπαδόν που, βραδύτερον δὲ δωροδοτήσας στρατάρχην Καραϊσκάκην, ὅστις κατὰ τὴν ἐν Φαλήρῳ στρατοπέδουσαν τὸ 1821 τὸ ἐδώρησεν εἰς τὸν σύντροφον τῆς Κατσωντικῆς ἐποχῆς συνταγματάρχην Φραγκίσκον, παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ὁποίου ἐδωρήθη ἤδη εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Σχολείου.

Διαβατήριον τοῦ ἀειμνήστου Δημητρίου Ὑψηλόντου, δυνάμει τοῦ ὁποίου ὁ πρωτεργάτης τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας Ἀναγνωστόπουλος ὠδήγησεν αὐτόν ἐκ Ῥωσσίας εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασις, προσφερθὲν παρὰ τοῦ ἐν Λαμῖᾳ ἐγκατεστημένου κ. Ἰωάννου Γεωργιάδου.

Τὸ ὄπλον (καρυσφίλι) τοῦ ἀντιστρατήγου Διοβουνιώτου, δωρηθὲν παρὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κ. Ν. Ι. Διοβουνιώτου.

Τὸ ὄπλον (καρυσφίλι) τοῦ ὑποστρατήγου Δ. Ἀναστασοπούλου, προσφερθὲν παρὰ τῆς νύμφης αὐτοῦ κυρίας Μαρίας Θεοδώρου Δ. Ἀναστασοπούλου.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Σχολῆς ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ὀπλισμοῦ μεσαιωνικῶν χρόνων, ὡς καὶ ὀπλισμοὶ τῶν ἀγρίων φυλῶν τῆς Ἀβυσσινίας.

Διὰ δὲ τὸ διδακτικὸν τμήμα ὑπάρχουν 200 περίπου ὄπλα ἐξ ὅλων τῶν συστημάτων μέχρι τῶν νεωτάτων ἐφευρέσεων, ὡς καὶ πάντα τὰ ἐν χρῆσει καὶ μὴ βλήματα πυροβόλων κ.

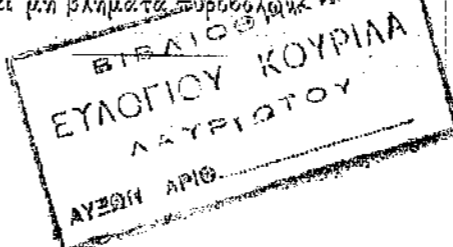

Περὶ χριστιανικοῦ τινος μεσαιωνικοῦ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΗΜΑΤΟΣ.

Μικρὰν ὀπτὴν πλίνθον, πρὸ ἐτῶν εἰς χεῖράς μου περιελθούσαν, διαφυλάττω φέρουσαν μορφὴν ἀναγλύφου σφραγίδας. Ἡ πλίνθος εὐρέθη κατὰ τὸ ἔτος 1869 ἀνορυπτομένην θεμελίῳ οἰκίας τινὸς ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς πόλεως Αἰγίου, οὐ μακρὰν ἀρχαίου χριστιανικοῦ ναοῦ, ὅστις κατὰ τὰς παραδόσεις τοῦ λαοῦ ὠκοδομήθη ἐντὸς σπηλαίου τῆς ἀποκρήνου ὄχθης ἐν ἀπομιμήσει τῶν οἰκοδομῶν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου καὶ σύγχρονος ταύτου. Οὐ πολὺ ἀπέχουσι τοῦ ναοῦ, γνωστοῦ τὰ νῦν ὑπὸ τὸ ὄνομα Παναγίας τῆς Τρυπητῆς, ἐρείπια μοναχικοῦ ἱδρυμάτος ἢ ἱερομοναστηρίου, μέχρι τῶν ἡμερῶν τῆς ἐλληνικῆς ἐπανάστασις συντηρουμένου.

Ἐκ χειρῶνακτος, τοῦ πρώτου εὐρετοῦ, ὁ κέραμος ἔτυγεν ἐν χερσὶ φίλου προσώπου κάλλιον εὐλαβομένου τὰ τοιαῦτα, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐγὼ αὐτὸν δωρηθέντα ἀνελάμβανον.

Ὁ κέραμος φέρει σχῆμα ὀρθογώνιον, ὡς φαίνεται ἐν τῇ ἀνω παρατιθεμένῃ εἰκόνι, μήκους 0,05 μ. πλάτους 0,04 1/2, ὀριζόμενον ὑπὸ τετραγώνου κρυσπέδου ἀναγλύφου. Ἐν μέσῳ τῷ ὀρθογώνιῳ δέικνυται σταυροῦ σχῆμα, ἀνάγλυπτον ὡσαύτως, πρὸς τὸ κρυσπέδον διήκον, ὅθεν αἱ ἀκραὶ αὐτοῦ προσεγγίζουσιν ἐπ' ὀλίγον διχοτομούμεναι. Ὁ σταυρὸς οὕτως διαίρει τὸ ὀρθογώνιον ἰσάπεδον εἰς τέσσαρα τμήματα, ὃν ἕκαστον παριστᾷ ἀνάγλυπτα ψηφεία τινα προφανῶς τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. Ὁ παρατηρητὴς ὀδηγεῖται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καλῶς ἐκ τῶν ἰδίων ψηφείων καὶ φυσικῶς θεωροῦνται τρία τὰ κεφαλαῖα Β, Σ καὶ V ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν πρώτην καὶ ἀνωτέραν σειρὰν. Δεξιόθεν τοῦ ἀνω καθέτου βραχίονος τοῦ σταυροῦ παρατηροῦνται τὰ ψηφεία Σ καὶ V. Τὴν κατωτέραν σειρὰν, ὑπὸ τοὺς ὀριζοντιοῦς τοῦ σταυροῦ βραχίονος, ἀποτελοῦσι δεξιόθεν τρία ψηφεία ἰδιορhythμου γραφῆς καὶ ἀριστερόθεν ἕτερα τρία. Ἐπὶ τῇ ὀρθῇ ἀναγνώσει τῶν ψηφείων δέον νὰ προσλάβωμεν ἐπακριβῆ ἐπίσης τυξίδα τὰ νῦντα

του κεράμου, άτινα υπό του τεχνουργού έπλασθησαν έν είδει μικρού λοφίσκου ή βότσης, διάτρητα όντα, πιθανώς επί τῆ σκοπῆ τῆς εύχεροστέρας κατά τήν χρῆσιν χειρήσεως, ή και τῆς τυχόν άνκατήσεως του ύλου μετά ταύτην. Τού λοφίσκου, είτε τῆς χειρολαβίδος ταύτης, διατηρεῖται τήν σήμερον τό ήμισυ, φέρον τό μνηοειδές ύπολειπόμενον τῆς διατρήτου όπῆς, άφ' ού άπεκόπη ποτέ τό έτερον ήμισυ.

Έκ πρώτης άφετηρίας εξέλαβον τόν κέραμον τούτον ως έκτακτον, ή και σπάνιον άρχαιολόγημα μεσαιωνικής έποχῆς, ει μή του πρωτογενούς χριστιανισμού, δέν έτυχον όμως να έχω πρόχειρον έπιστημονικόν τινα μίτον, όπως άποφανθῶ περί τῆς χρονολογίας, και ήν πράγματι ο κέραμος έπλάσθη. Υπολογιζόμενος τόν τόπον, όπου ο κέραμος άνευρέθη, τό Άγιον, τμήμα τῆς Άχαιας, όθεν τό φῶς του νέου θρησκείματος άνέλαιψεν άπ' αὐτῶν τῶν πρώτων ήμερῶν τῶν Άποστόλων, εξέλαβον τό προφανώς θρησκευτικόν κειμήλιον ως έργον τεχνίτου μοναχού, όστις παρά τῆ γειτνιαζόντι μοναστικῆ καθιδρύματι κατειργάζετο τούτο έν ιδιόρρυθμῶ και βραχύσῳ τῆς γραφῆς μεθόδῳ, πιθανώς πρὸς χρῆσιν σφραγίδος ή τύπου επιβαλλομένου επί του άρτου του έν τῆ εκκλησίᾳ προσφερομένου.

Η σαφεστέρα έρμηνεία τῆς τε γραφῆς και τῆς χρονολογίας του κεράμου έναπόκειται εις χείρας άνδρῶν έμπειροτέρων έμαυτου περί τήν επιγραμματολογίαν, δυναμένων να προσλάβωσι βοήθημα εκ τῆς παραβολῆς όμοίων τεχνουργημάτων σωζομένων έν τοῖς άρχαιολογικοῖς μουσειοῖς έν Έλλάδι και ανά τήν λοιπήν Εύρώπην, ιδίως έν Ιταλίᾳ. Φρονῶ πρὸς τούτοις, ότι εις διάγνωσιν τῶν καθ' έκαστα θέλει συμβάλλει μεγάλως ή παραθεσις διαφόρων βυζαντινῶν χειρογραφημάτων, εκκλησιαστικῶν και μή. Έμοι δὲ επιτραπήτω να αναφέρω, ότι εκ φιλοπεριεργίας Ιχνηλατῶν έν τοῖς προχείροις έμαυτῶ βιβλίοις, παρετήρουν πρώταν τήν τυποπλαστίαν λίαν άρχαίας εκδόσεως του Άριστοτέλους (Aristoteles* Απαντα excusa per Des. Erasmus Rotterdamum. Basilias 1531) άλλ' έν αὐτῇ οὐδέν τι άνευρον παρομοιάζον ή παρεμφερές τῆ γραφῆ έν τῶ κεράμῳ. Όμως εκ τύχης είδον έλληνιστί γεγραμμένας έν τοῖς περιθωρίοις τῆς εκδόσεως του Σταγειρίτου διαφόρους έπισημειώσεις, και παρετήρουν έν πλείστασι λέξεσι τόν τύπον τῆς γραφῆς παρεμφερῆ πῆ έν τῶ κεράμῳ. Τού γεγονότος τούτου περιεργίας χάριν ήδη μνείας ποιούμενος αναμένω νεωτέρας και βρασιμωτέρας κρίσεις έτέρων φιλομούσων περί του ανά χείρας μου χριστιανικού άρχαιολογήματος.

Έν Μεσολογίῳ, τῆ 28 Φεβρουαρίου 1883.

Α' Σ. ΝΙΔΕΡ.

ΤΟ ΠΕΝΘΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΧΗΡΕΥΣΑΗΣ

[Κατά τὸν Alphonse Karr].

Τῆς χήρας γυναικός τό πένθος διά τήν άπόλειαν του άνδρός διαιρεῖται εις διαφόρους περιόδους.

1η ΠΕΡΙΟΔΟΣ.— Πλήρης άπελπισία διαρκεῖ εἴς έβδομάδας. Κατά τό διάστημα τούτο ή ένδυμασία εἶνε άπλουδ μαύρον φόρεμα μάλλινον, επικάλυμμα τῆς κεφαλῆς εκ μαύρης σκέπης και περιώμιον του αὐτου χρώματος. Η άπελπισία δέν άρμόζει εις ύλας.

2η ΠΕΡΙΟΔΟΣ.— Θλίψις βαθεία, έντελής κατάρπτωσις τῶν δυνάμεων' επί εἴς πάλιν έβδομάδας. Η βαθεία θλίψις καταφαίνεται εκ τῆς ένδυμασίας, ήτις εξακολουθεῖ οὔσα εκ μαύρου μαλλίνου ύφάσματος, ή δὲ κατάρπτωσις εκ του καλύμματος τῆς κεφαλῆς όντος τώρα λευκού χρώματος.

3η ΠΕΡΙΟΔΟΣ.— Μετριασμός τῆς λύπης διά τῶν παρηγορητικῶν λόγων τῶν φίλων' ή θρηνοὔσα ελπίζει να επανεύρη τό προσφιλές άντικείμενον τῶν δακρύων τῆς εις άλλον κόσμον, καλλίτερον. — Τά μελαγχολικά αὐτά αἰσθήματα διαρκούσιν ακριβώς εἴς μήνας και εκδηλούνται διά φορέματος μαύρου μεταξωτου άντικαταστήσαντος τό μάλλινον' τό κάλυμμα τῆς κεφαλῆς εἶνε ακόμη από λευκήν σκέπην.

4η ΠΕΡΙΟΔΟΣ.— Η Πρόνοια έπουλόγει τά τραύματα τῆς καρδίας. Η θλίψις δέν έχει νῦν τήν πρώην ζωηρότητα ή εκ διαλειμμάτων. Ένίοτε μέλιστα ή πενοὔσα φαίνεται ληθμονούσα τήν άτυχίαν τῆς, άλλ' αἰφνης μία τις περιστασις, άσχετος κατά τό φαινόμενον, τήν ύπεθυμίζει άποτόμως και τήν βυθίζει εκ νέου εις τήν θλίψιν. Έν ταῦτοις από καιρού εις καιρόν αναμνησκαται τά ελαττώματα του περιποθήτου συζύγου, εις ά όμως αντίτάσει άμέσως τό πολύτιμα προτερήματά του. Η μονοτονία του πένθους καθίσταται όχληρά διά τόν κόσμον' όθεν πρέπον νομίζεται να εκδηλαῖται του λοιπού άπλῶς δι' άναμίξεως και άλλου χρώματος εις τό μαύρον' τό πράγμα εἶνε έντελῶς τό ίδιον και οὔτω πρέπει να έννοηται.

5η ΠΕΡΙΟΔΟΣ.— Η λύπη μετεβλήθη νῦν εις πραεϊαν μελαγχολίαν, ήτις θά διαρκέση και' άλλον τόν επίλοιπον βίον. . . εἴς έβδομάδας. Τό τρυφερόν αὐτό και συγκινητικόν αἰσθημα εκδηλοῦται δι' ένδυμάτων ανοικτου χρώματος, άλλ' όμοχρόων. Όλιγωτέρα εἶνε ή θλίψις διά τήν άπόλειαν του μακαρίτου ή διά τήν στέρησιν άναπληρωτου. N...

Ό λαθῶν εύεργεσίαν τινα πρέπει να τήν ένθυμηται — ύχι να τήν ένθυμίζει ή παρασχῶν αὐτήν.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ό κ. Π* άνοίγει λίαν πρωί τήν εξώπορταν του διά να άγοράση τό τακτικόν του γάλα και προσκαλεῖ τόν πρώτον διαβαίνοντα γαλακτοπώλην.

Άλλά πρὸς μεγάλην του εκπληξιν βλέπει τόν γαλακτοπώλην να γεμίξη τό δοχείον του καθαρότατον νερόν.

— Τί εἶν' αὐτό; λέγει, νερό θά μου πωλήσης εἴδω;

Και ο γαλακτοπώλης μετ' άπορίας:

— Μπα, εξέχασα να βάλω και γάλα!

* *

Ηρώτων τόν νεκρίαν Π*, του όποιου ή άφέλεια πολλάκις ένθυμίζει τόν Άγαθόπουλον, πόσων χρόνων ήτο ο νεώτερος άδελφός του.

— Σε δυό χρόνια, άποκρίνεται, θά έχουμε τήν ίδια ηλικία.

* *

Ό διάσημος πολιτικός άνήρ τῆς Άγγλίας Φώξ ειχε δανεισθῆ μεγάλα ποσά παρά τραπεζιτῶν Ιουδαίων, τά όποια ήλιπιζε να τοῖς άποδώση κληρονομῶν πάμπλουτόν τινα θεϊόν του. Άλλ' αἰφνης ο θεός νυμφεύεται και μετὰ έν έτος άποκτῆ υἱόν. Τούτο μαθῶν ο Φώξ ειπε: — Τό παιδί αὐτό εἶνε ο Μεσσίας' ήλθεν εις τόν κόσμον διά τήν καταστροφήν τῶν Ιουδαίων.

* *

Έν τῶ πλημμελειοδικείῳ.

Ό δικαστής πρὸς χωρικόν:

— Τώρα πρέπει να όρκισθῆς, βάλε 'ς τό Εὐαγγέλιο τό δεξιόν σου χέρι.

Ό χωρικός θέτει τήν άριστεράν.

— Τό δεξιόν εἶπα.

— Με συμπάθειο κύρ δικαστή' αν σηκώσω τό δεξιόν δέν πιάνεται, γιατί εἶμαι ζερβοχέρης.

* *

Νεθνις χωρική, ύπηρέτρια παρά τῆ κυρία Μ*, ήσθάνθη ότι ήλθε και δι' αὐτήν ή επιθυμητή δρα του ύμεναίου και εἴχτησε τήν συνδρομήν τῆς κυρίας τῆς, διά να κάμη τά προικιά τῆς. Η κυρία τῆς δίδει 50 δραχμάς, και τῆς λέγει να τῆς φέρη να ιδῆ δὲ και τόν μελλονυμφόν τῆς. Μετὰ τρεῖς ήμέρας ή Κατερίνα παρουσιάζει εις τήν κυρίαν τῆς τόν ίδιον τῆς, ένα μικρόσωμον άσχημόνθρωπον.

— Οὔ, καῦμένη, τῆς λέγει κατόπιν ή κυρία, πού πήγες και τόν διάλεξες τό γαμπρό!

— Μα, κυρία, λέγει άπελῶς εκείνη, πού να 'βρῶ και καλλίτερο με 50 δραχμάς πού μου δώσες!

* *

Υπαρχει επί του μήματος συζύγου άποθανούσης τό εἴξης συγκινητικόν παράπονον του άπαρηγορητου συζύγου:

«Τά δάκρυά μου δέν εἰμποροῦν να τήν επαναφέρουν εις τήν ζωήν, και διά τούτο κλαίω».

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Διατί οι λεγόμενοι μεγάλοι φαίνονται μεγάλοι; Διότι ο κόσμος συνυπολογίζει εις τό ύψος των και τόν στυλοβάτην έφ' ού ίστανται. Ό νόμος εἶνε πάντοτε νόμος, και αν ίσασται έτι επί τῆς κορυφῆς όρους.

Τό ανθρώπινον γένος ζῆ δι' ανθρώπους τινάς μόνον.

Κακή άπόφασις εἶνε εκείνη, τήν όποιαν δέν δύναται τις να μεταβάλη.

Οι άνθρωποι συνωστίζονται περί τόν πλούσιον ως περί βρύσιν: Ινα άντλήσωσιν.

Υπαρχουσιν άνθρωποι, οἵτινες έχουσι πλούτη, καθ' έν τρόπον λέγουσι περί άλλων ότι έχουσι πυρετόν. Όρθότερον θά ήτο να λέγεται τούναντίον ότι ο πυρετός κατέχει αὐτούς' όμοίως και περί τῶν πλουσίων ότι τά πλούτη τους κατέχουσιν.

Εἴχτει τις από ύπουργόν φίλον του πράγμα άδικον, και επί τῆ άρνήσει εκείνου, πλήρης άγανακτήσεως τῶ ειπε: — Τί με ώφελεῖ ή φιλία σου, αφού δέν μου κάμνεις, ότι σου ζητώ; — Και εἶπε, άπεκρίθη ο εύσυνειδητος άρχων, τί με ώφελεῖ ή ιδική σου, εἴαν πρόκηται να εκτελῶ χάριν σου πράγματα άντιβαίνοντα εις τήν τιμήν;

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τό μήκος του λιχανου και παραμέσου δακτύλου τῆς χειρός. — Ό καθηγητής Ecker του πανεπιστημίου τῆς Φρειδούργης συνέλαβε κατά πρώτον τήν ιδέαν όπως υπολογίση τά σχετικά μήκη του λιχανου και παραμέσου δακτύλου τῆς χειρός. Τό ζήτημα άπεδείχθη πολυπλοκώτερον ή βσον κατ' άρχάς ένομίζετο. Έάν παρατηρήσητε τήν χειρά σας, θά ιδητε πιθανώτατα ότι υφίσταται όρατή τις διαφορά μήκους μεταξύ του λιχανου και παραμέσου: παρά τισιν ο παραμέσος εἶνε μακρότερος, παρά άλλους τούναντίον ο λιχανός, και τέλος πολλοίς οι δάκτυλοι εἰσιν ίσοι. Ό Ecker έδεδώκει σπουδάσας τούς πιθανούς ότι ο γορλ-

λας, ὁ χιμπατζής, ὁ οὐραγκουτάγκος ἔχουσι βραχύτερον τὸν λιχανὸν τοῦ παραμέσου. Ἐρευνά τις δ' ἐκτελεσθεῖσα ὑπὸ τινος μαθητοῦ του ἐν Φιλαδέλφειᾳ ἐπὶ 25 ἀνδρῶν Νιγηριτῶν καὶ 24 γυναικῶν τοιούτων ἀπέδειξεν ὅτι πρῶτον παρὰ τοῖς 25 ἀνδράσιν 24κις ὁ παράμεσος εὐρέθη μακρότερος τοῦ λιχανοῦ καὶ ἀπαξ μόνον τὸ μήκος ἦτο ταύτῃ· δεύτερον παρὰ ταῖς 24 γυναῖξιν 15κις ὁ παράμεσος ἦτο μακρότερος, τρεῖς τὸ μήκος ἦτο σχεδὸν ταύτῃ, καὶ 6κις ὁ λιχανὸς εὐρέθη μακρότερος.

Ὁ Ecker εἶδε τὸν παράμεσον μακρότερον παρὰ τινὶ Ὀστεντότῳ καὶ παρὰ τινὶ Αὐστραλιανῷ, ἐν ᾧ πολλοὶ ἰθαγενεῖς τῶν Σάνδβιχων νήσων παρουσιάζουσι μεγαλύτερον μήκος εἰς τὸν λιχανόν.

Παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις ὁ λιχανὸς ἄλλοτε εἶνε βραχύτερος καὶ ἄλλοτε μακρότερος, παρὰ ταῖς γυναῖξιν συνήθως ὁ παράμεσος εἶνε βραχύτερος.

Εἰς τὰ τῆς ἀρχαιότητος ἔργα φαίνεται ὁ λιχανὸς βραχύτερος τοῦ παραμέσου π. χ. ἐν τῷ θηήσκοντι ἀθλητῇ, Ἀπόλλωνι τοῦ Βελνδερε, Ἀφροδίτῃ τῶν Μεδίκων καὶ τῇ τοῦ Βατικανοῦ.

Ἐν τοῖς νεωτέροις ἔργοις ὑφίσταται διαφορὰ τις· ὁ Κανόνας, ὁ Τιτιανός, ὁ Ary Scheffer δίδουσι μεγαλύτερον μήκος εἰς τὸν λιχανόν.

Τέλος, χάρις τῷ παραδεχθῆ γενικῶν κανόνων, ὁ Ecker ὑποστηρίζει ὅτι τὸ μεγαλύτερον μήκος τοῦ λιχανοῦ δεικνύει εὐγενέστερον τῆς χειρὸς χαρακτῆρα, καὶ ὅτι ἡ ὑπεροχὴ αὐτῆ εὐρίσκειται ἐν τῇ χειρὶ τῆς γυναίκας.

Ἴταλός τις καθηγητῆς, ὁ κύριος Paolo Mantegazza, ἐπιληφθεὶς τοῦ ζητήματος ἐδημοσίευσε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀναζητήσεών του. Συνοψίζουσα τὰς μελέτας του εἰς ὀλίγας γραμμάς.

Εἰς σειράν 712 παρατηρήσεων εὐρέθη λιχανὸς μακρότερος καὶ εἰς τὰς δύο χεῖρας εἰς 27 ἀνδρας καὶ 64 γυναίκας, βραχύτερος εἰς 309 ἀνδρας καὶ 194 γυναίκας, ἄλλοτε μακρότερος ἄλλοτε βραχύτερος ἄλλοτε ἴσος ἐκάστη χειρὶ 118κις· ἐβεβαιώθη λοιπὸν ὅτι συχνότερον ὁ λιχανὸς εἶνε βραχύτερος, σπανιώτερον δ' εἰσὶν ἴσοι οἱ δακτύλοι εἰς τὰς δύο χεῖρας. Ὁ κύριος Mantegazza ἐβεβαίωσεν ἐπίσης ὅτι μακρότερος λιχανὸς συντείνει εἰς τὴν ὑπεροχὴν τῆς γυναικείας χειρὸς, ἀλλ' ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ καθαρῶς ὡς ὁ κύριος Ecker ὅτι μακρότερος λιχανὸς εἶνε σημεῖον καλλονῆς, διότι ἐξετάσας τὴν χεῖρα μεγάλου ἀριθμοῦ ὀραισιῶτων Ἰταλίδων εὐρε παρὰ τισὶ μακρότερον καὶ παρ' ἄλλοις βραχύτερον. Ἡ διαφορὰ τῶν δακτύλων ἀφ' ἐτέρου οὐδόλως συντείνει εἰς τὴν εὐστροφίαν καὶ ἐπιδεξιότητα τῆς χειρὸς.

Ὁ κύριος Mantegazza συμβουλεύει οὐχ ἥτον τοὺς καλλιτέχνας νὰ δίδωσι τῷ τύπῳ, ἐν

διὰ τῆς φαντασίας των ὡς τὸν τελειότερον ἐδημιούργησαν ἐν τῇ ζωγραφικῇ καὶ γλυπτικῇ, λιχανὸν ἐλαφρῶς μικρότερον τοῦ παραμέσου.

Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως εἶνε ὅτι τὰ σχετικὰ μήκη τοῦ λιχανοῦ καὶ παραμέσου οὐδόλως βεβαιουσι σημεῖόν τι γενεῆς, δὲν εἶνε χαρακτῆρ ἀνατομικὸς, καὶ οὐδόλως εἰσέτι ἐβεβαιώθη ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἔχει βραχύτερον τὸν λιχανὸν τοῦ παραμέσου ἢ ἀντιθέτως.

Κατὰ τὴν ἀκριβῆ σημείωσιν τῆς κινήσεως τοῦ λιμένος Πειραιῶς, κατέπλευσαν καθ' ὄλον τὸ ἔτος 1882 ἱστιοφόρα καὶ ἀτμοκίνητα πλοῖα 8,809 χωρητικότητος 1,490,095 τόνων. Ἀπέπλευσαν δὲ ἐκ τοῦ λιμένος τούτου κατὰ τὸ 1882 ἱστιοφόρα καὶ ἀτμοκίνητα 9,753, χωρητικότητος 1,900,553 τόνων.

Ὡστε ἀπέπλευσαν πλείονα ἢ τὰ καταπλεύσαντα 944, χωρητικότητος 410,458 τόνων.

Εἶνε ἀληθῶς ἀπίστευτος ἡ καταπληκτικὴ αὐξήσις τῆς κινήσεως τοῦ λιμένος τῆς ἐμπορικωτάτης αὐτῆς πόλεως, τῆς ἀναδειχθείσης κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πρώτης μεταξύ ὄλων τῶν ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ἔχομεν δυστυχῶς σημείωσιν τῆς κινήσεως τοῦ λιμένος τῆς Σύρου, τῶν Πατρῶν καὶ τοῦ Βόλου, ὅπως κρίνωμεν περὶ τῆς προόδου καὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἀναμφιδόλως ἡ τοῦ Πειραιῶς εἶνε ἴση σχεδὸν πρὸς τὴν κίνησιν καὶ τῶν τριῶν αὐτῶν πόλεων.

Πρὸ ἐξαετίας ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας εἶχε γνωστοποιήσει διὰ τῆς «Ἐπισήμου Ἐφημερίδος» ὅτι θέλει ἀπονέμει χρυσοῦν σταυρὸν εἰς πᾶσαν ὑπηρετρίαν, ἥτις ἐπὶ 40 συνεχῆ ἔτη ἤθελεν ὑπηρετῆσαι εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν. Νῦν ἡ «Ἐπίσημος Ἐφημερίς» δημοσιεύει ἔκθεσιν περιλαμβάνουσαν κατάλογον πασῶν τῶν ὑπηρετριῶν, αἵτινες ἐκρίθησαν ἄξιοι τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀμοιβῆς ἀπὸ τοῦ 1876· εἰσὶ δὲ αὐταὶ 893, ὑπερὶ δηλοῦ ὅτι αἱ μεταξύ ὑπηρετριῶν καὶ κυριῶν σχέσεις ἐν Γερμανίᾳ εἰσὶν ἀρκούντως εὐχάριστοι.

Κατὰ τὴν Ἰανουάριον τοῦ ἔτους τούτου ἐτελέσθησαν ἐν Κίνα ἑορταὶ παράδοξοι, κατὰ τριστίαν ἀγόμεναι. Αἱ ἑορταὶ αὐταὶ τελοῦνται ἐπὶ τοῖς γενεθλίοις τοῦ διαβόλου. Κατὰ τὰς κινεζικὰς παραδόσεις ἡ μήτηρ τοῦ διαβόλου ὑπέστη πενθήμερους ὠδίνους ὅπως φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον. Συνίστανται δὲ αἱ ἑορταὶ εἰς παντοειδεῖς διασκεδάσεις, τὴν δὲ τελευταίαν ἡμέραν ὁμοίωμα διαβόλου καίεται ἐν τινὶ δημοσίᾳ πλατείᾳ.